Gemeente Amsterdam

Ruimtelijk Toetsingskader Ruigoord 2025-2035

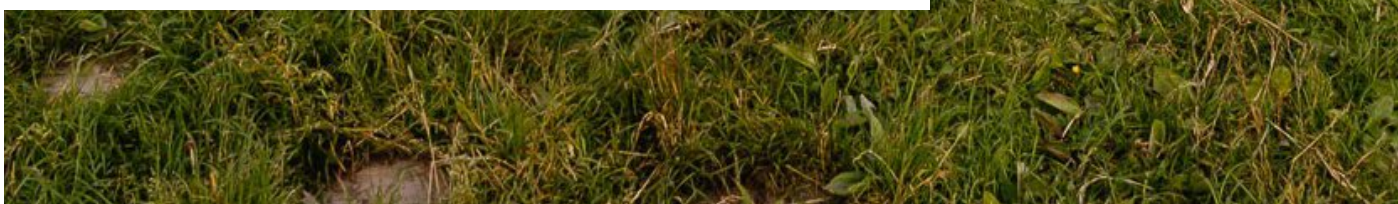

Colofon

Voor u ligt het Concept Ruimtelijk Toetsingskader Ruigoord 2025-2035.

Gemeente Amsterdam

November 2025

Voorblad: veld naast de kerk in Ruigoord. Fotograaf: Dennis Bouman

Inhoud

Samenvatting **7**

1. Inleiding **11**
1.1 Leeswijzer 11
1.2 Aanleiding voor het toetsingskader 11

2. Beschrijving Ruigoord **15**
2.1 Groene oase te midden van de haven 15
2.2 Cultuurhistorische achtergrond 19
2.3 Natuurwaarden 20

3. Beschrijving Haven **23**

4. Ruigoord in beleid **25**
4.1 Rijksbeleid 25
4.2 Provinciaal beleid 25
4.3 Gemeentelijk beleid 26

5. Ruimtelijk toetsingskader 2025-2035 **35**
5.1 Toetsingskader in één oogopslag 35
5.2 Toelichting op de regels 39
5.3 Parkeren en bereikbaarheid 43

6. Participatie **45**

Bijlagen **46**
1 Locatieprofiel Ruigoord 2027 46
2 Advies Haskoning programma kerk Ruigoord 48

Vogelvlucht Afrikahaven met Ruigoord en Evos op de achtergrond

Bron: Port of Amsterdam

Kabouterhuis met op achtergrond de kerk in Ruigoord

Samenvatting

Voor de culturele vrijhaven Ruigoord is gewerkt aan een toekomstperspectief om binnen de omgeving van het haven-industrieel complex van Amsterdam een bruisende en (financieel) gezonde gemeenschap te blijven, en festivals te kunnen blijven organiseren. Met dit *Ruimtelijke Toetsingskader Ruigoord* willen Gemeente Amsterdam, Provincie Noord-Holland en het Havenbedrijf Amsterdam duidelijkheid bieden aan Ruigoord over welke activiteiten passen, rekening houdend met ontwikkelingen als nieuwe wetgeving (Omgevingswet) en ontwikkelingen waaronder de energietransitie. Een ruimtelijk toetsingskader is het geheel van beleidsuitspraken en uitgangspunten die betrekking hebben op de ruimtelijke ontwikkeling van een bepaald gebied. Het beschrijft de gewenste ruimtelijke ontwikkeling en vormt het referentiekader waaraan nieuwe initiatieven, plannen of aanvragen worden getoetst om te bepalen of deze passen binnen de gestelde visie en regels.

Uitgangspunt is dat Ruigoord veilig moet kunnen doen waar het goed in is, ruimte voor Ruigoord zo goed mogelijk in te vullen voor hun eigen ambities en idealen, en omliggende bedrijven in de toekomst op meer veiligheidsruimte kunnen rekenen bij het omschakelen naar duurzame brandstoffen en milieuruimte voor risico veroorzakende industrie.

Hiertoe zijn o.a. de volgende onderwerpen besproken en afspraken gemaakt over:

- Huur van terreinen, extra ateliers
- Geen kwetsbare gebouwen en locaties in het plangebied
- Gebruik van de kerk
- Inrichting van een omgevingstafel

Over Ruigoord

Locatie Ruigoord

Ruigoord (zie onderstaande overzichtskaart) is het *plangebied* van dit ruimtelijk kader, het werkings-gebied waarvoor de opgestelde gebruiks- en inrichtingsregels gelden welke de gemeente gebruikt om vergunningaanvragen te beoordelen. Het ligt in het haven-industrieterrein dat in hoofderfpacht is uitgegeven aan, en wordt beheerd door Havenbedrijf Amsterdam. Het plangebied wordt fysiek omsloten door Westpoort, een Industrieterrein van Provinciaal Belang (IPB) (zie afbeelding 4.1, par. 4.2). Ruigoord zelf maakt geen deel uit van het IPB.

Het plangebied wordt begrensd door de Afrikahaven in het noorden, de Madagascarhaven en de Accraweg en de uitgeefbare bedrijfskavel het Oog in het oosten, de spoorlijn langs de Westpoortweg in het zuiden, en het bedrijfsterrein van Evos in het westen.

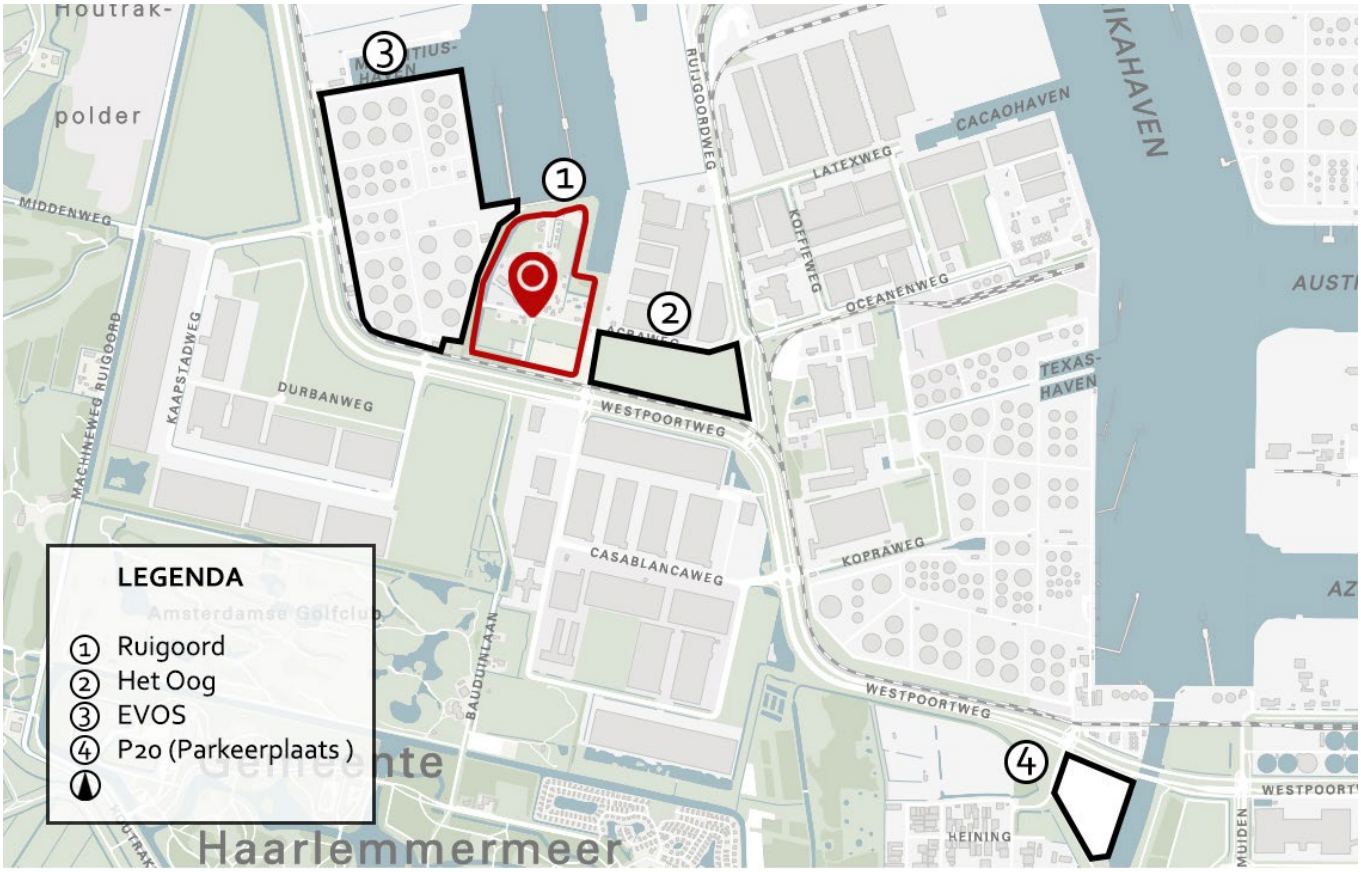

Afbeelding S.1: Overzicht ligging Ruigoord

Gemeenschap Ruigoord
Ruigoord staat bekend om het (al dan niet spontaan) organiseren van evenementen waar muziek, poëzie, dans en rituelen centraal staan. Elk jaar wordt een groot meerdaags evenement georganiseerd dat een paar duizend bezoekers trekt, met gelegenheid om ook in de buurt te kamperen (evenement *Het Landjuweel* door Stichting Landjuweel). Uitgangspunt van dit toetsingskader is dat een dergelijk festival veilig op Ruigoord Zuidoost gehouden kunnen worden, op een zo groot mogelijke afstand van de olieopslag in Evos. Ruigoord Zuidoost is groter dan het oorspronkelijke veld (in de noord-west-hoek naast Evos, zie afbeelding) en is geschikt gemaakt voor festivals.

Met Havenbedrijf Amsterdam is overeengekomen dat Ruigoord Zuidoost de komende 10 jaar gebruikt kan worden voor festivals waaronder Landjuweel. Havenbedrijf Amsterdam adviseert op het gebied van veiligheid en bereikbaarheid. Daarmee wordt de mogelijkheid voor meer risicoruimte van de huidige en toekomstige bedrijven rondom Ruigoord en daarmee de benodigde ruimte om te kunnen transformeren naar onder andere op- en overslag (en gebruik) van duurzame energiebronnen geborgd.

Indeling Ruigoord
Ruigoord is ingedeeld in twee wegen die elkaar kruisen. Ten noorden van het assenkruis bevindt zich het merendeel van de kunstenaarsgemeenschap. Ten zuiden van het assenkruis liggen twee kavels. Zuidoostelijk ligt het festivalterrein (Ruigoord Zuidoost). Op de zuidwestelijke kavel huizen het kantoor, de ontvangstruimte (in het Melkhuisje), atelier en werkplaatsen van Stichting Het Eiland. Dit gedeelte van Ruigoord met deze stichting staat los van de gemeenschap Ruigoord. Hier wordt gewerkt aan landschapsbeheer, cultuur, groene recreatie en natuurbehoud gewerkt tezamen met een groep (kwetsbare) jongeren. Kernwaarden daar zijn sociaal en groen, publiek, cultuur(historie), werk, duurzaam en educatief.

Afspraken met Ruigoord

Huur van de terreinen
Ruigoord gaat de grond in het noordelijke deel van het assenkruis voor 25 jaar huren en krijgt de mogelijkheid om daar extra werk-ateliers te realiseren. Dit biedt privaatrechtelijke zekerheid dat Ruigoord tenminste 25 jaar kan blijven bestaan tot 2051. Met de vaststelling van de ruimtelijke (rand) voorwaarden in dit toetsingskader, zal Havenbedrijf Amsterdam de huidige huurovereenkomst voor het dorp Ruigoord in een contract voor de komende 25 jaar aan Stichting Ruigoord omzetten. De zuidoostelijke kavel (Ruigoord Zuidoost genaamd) wordt daarnaast middels een nieuwe huurovereenkomst voor 10 jaar aan Ruigoord verhuurd, zodat daar plek kan zijn voor de grootschalige evenementen, verder weg gelegen van Evos.

Gebruik van de kerk
Aparte aandacht gaat uit naar het gebruik van de kerk, die zich vlakbij de rode lijn (zie bovenstaande afbeelding ‘verplaatsing festivalterrein’) bevindt: het rode vlak is de veiligheidscontour Afrikahaven Amerikahaven: hier wordt de aanwezigheid van grote groepen gemaximeerd. Hoewel de kerk nu niet in die risicoruimte ligt, is het uitgangspunt dat dit in de toekomst wel kan gebeuren. Voorwaarde hier is dat Ruigoord in alle veiligheid moet kunnen doen waar het goed in is en ruimte krijgt om hun eigen ambities en idealen in te vullen, en omliggende bedrijven in de toekomst op meer veiligheidsruimte kunnen rekenen, zoals bij het omschakelen naar duurzame brandstoffen.

Onderliggend beleid

Aan de basis van dit ruimtelijk kader staat gemeentelijk beleid op verschillende onderdelen, zoals het werken aan een duurzame circulaire haven, maar ook het beschermen van Vrije Ruimte.

Duurzame en circulaire haven: gemeentelijk beleid
Het havengebied speelt een belangrijke rol bij het realiseren van de duurzaamheids-doelstellingen van stad en regio. Het is een logische plek binnen het Noordzeekanaalgebied voor duurzame elektriciteit, productie van groene waterstof en klimaat neutrale brandstoffen. Daarnaast ook voor het huisvesten van industriële circulaire economie. In de *Gemeentelijke Visie op de Haven* wordt dit als eerste publieke belang benoemd: Een Klimaatneutraal en Circulaire haven (Gemeente Amsterdam 2020). Amsterdam heeft hiertoe de *Routekaart Amsterdam Klimaat-neutraal* vastgesteld (Gemeente Amsterdam 2020). Hierin wordt gewezen op het belang van havens als strategische locatie in de transitie naar een duurzame samenleving. Met behulp van de ruimtelijke regels in dit toetsingskader wordt geanticipeerd op het mogelijk verruimen van de risicocontour, zodat omliggende bedrijven kunnen omschakelen naar duurzame brandstoffen en risicobedrijven zich kunnen vestigen in de haven.

Vrije Ruimte: gemeentelijk beleid
In het koersdocument *Expeditie Vrije Ruimte* (Gemeente Amsterdam 2020) geeft de gemeente Amsterdam een context aan Vrije Ruimte, die ze wil beschermen en benutten als bijzondere culturele, sociale en groene plekken. De volgende uitgangspunten of kenmerken typeren vrije ruimten: het

zijn (semi)publieke ruimten die collectief worden vormgegeven, zelfwerkzaam van onderop, met transparante organisatievormen, multifunctioneel (cultuur, sociaal, werken, groen, duurzaamheid), maatschappelijk betrokken, open en inclusief, niet commercieel en met ruimte voor spontaniteit. Binnen de kaders van een aantal wettelijk onontkoombare regels is het belangrijk deze waarden voor Ruigoord te borgen.

Geen kwetsbare gebouwen en locaties in het plangebied
Het toetsingskader zorgt voor een voldoende veilige inpassing van de activiteiten en festivals van Ruigoord, aansluitend bij de huidige en te verwachten bedrijvigheid en risico veroorzakende activiteiten in het havengebied. Hiertoe wordt in ieder geval vastgelegd dat in het plangebied geen “kwetsbare gebouwen en locaties” aanwezig mogen zijn. Denk aan plekken waar regelmatig veel mensen tegelijk en gedurende langere tijd aanwezig zijn. De belangrijkste voorwaarden voor een goede ruimtelijke inpassing van Ruigoord met het oog op een veilig voortbestaan zijn:

1. Een maximum oppervlak toe te voegen bebouwing de komende 10 jaar voor ateliers (maximaal 600m²) en andere bebouwing passend bij de culturele functie van Ruigoord (300m²);
2. Een maximumaantal mensen aanwezig in de kerk gedurende een bepaalde tijd;
3. Maximaal 12 grote evenementendagen per jaar met een maximum van 4999 personen (tegelijkertijd) aanwezig. De personendichtheid moet geconcentreerd zijn op het Ruigoord Zuidoost.
4. Een camping op Ruigoord zelf mag maximaal 50 personen groot zijn;
5. Structureel parkeren (m.u.v. de grote evenementen) moet worden afgewikkeld op het eigen terrein. Daartoe wordt het parkeerterrein aan de Accraweg bij het huurcontract betrokken voor een periode van 10 jaar.

In paragraaf 5.1 zijn een kaart en een tabel opgenomen met de ruimtelijke voorwaarden en regels die gelden voor het plangebied. Het ruimtelijk toetsingskader heeft een geldingsduur van 10 jaar, maar staat ten dienste van de beleidsuitgangspunten. De mogelijkheid bestaat dat er gedurende deze tijd (praktische) aanpassingen noodzakelijk blijken. Deze zullen dan goed onderbouwd en in goed overleg met behulp van een – nog op te richten - omgevingstafel worden afgestemd met betrokken partijen. Een gedetailleerd overzicht is te vinden in hoofdstuk 5.

Onderliggend Beleid interdisciplinair bespreken in een omgevingstafel
Een van de afspraken voor een toekomstbestendig Ruigoord is het inrichten van een zogenaamde omgevingstafel. De omgevingstafel is een middel om regelmatig een gesprek te voeren over ruimtelijke kwesties in een vaste setting waardoor aandachtspunten bespreekbaar blijven. De omgevingstafel kent een aantal vaste deelnemers: Stichting Ruigoord en Havenbedrijf Amsterdam (grondbeheerder), stadsdeel Nieuw-West (verantwoordelijk voor vergunningen, toezicht en handhaving op het gebied van exploitatie, evenementen en horeca), de Omgevingsdienst (als bevoegd gezag voor omgevingsvergunningen), en de relevante teams van de gemeente Amsterdam zoals de afdeling Ruimte en Duurzaamheid en Kunst en Cultuur. Afhankelijk van het onderwerp is ook de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland, het Hoogheemraadschap Rijnland en/of het Evenementenbureau deelnemer aan de omgevingstafel.

Voorbeelden van gespreksonderwerpen zijn van zuiver pragmatische ruimtelijke aard (bijvoorbeeld veilige vluchtroutes, parkeeroplossingen en toegankelijkheid dorpskern) tot het elkaar betrekken bij toekomstige ontwikkelingen. Deze tafel is ook de juiste plek om voorgenomen initiatieven vanuit Ruigoord te vertalen naar eventuele vergunningsaanvragen, om onnodige vergunningsaanvragen te vermijden en om noodzakelijke vergunningstrajecten voor te bereiden en te begeleiden. Dit alles draagt bij aan een efficiënte en soepeler afhandeling van vergunningsaanvragen voor Ruigoord, de gemeente en belanghebbende derden. De omgevingstafel wordt eens per kwartaal georganiseerd door de gemeente Amsterdam.

Vogelvlucht havengebied met Evos en Ruigoord op de voorgrond

1. Inleiding

Voor u ligt het Ruimtelijke Toetsingskader Ruigoord. Dit toetsingskader geeft richting aan de toekomstige ontwikkeling van Ruigoord, zoveel mogelijk in lijn met de manier waarop het de afgelopen jaren al vorm heeft gekregen.

Een ruimtelijk toetsingskader wordt vastgesteld door het College van B en W, en is het geheel van beleidsuitspraken en uitgangspunten die betrekking hebben op de ruimtelijke ontwikkeling van een bepaald gebied. Het beschrijft de gewenste ruimtelijke ontwikkeling en vormt het referentiekader waaraan nieuwe initiatieven, plannen of aanvragen worden getoetst om te bepalen of deze passen binnen de gestelde visie en regels.

Denk aan bouwprojecten, gebiedsontwikkelingen of functiewijzigingen die aan de hand van dit ruimtelijke kader beoordeeld worden. Het vormt ook de basis voor de actualisatie van het omgevingsplan van Amsterdam voor dit gebied. Het kan ook worden gebruikt voor toetsing voor van initiatieven die afwijkingen van het huidige omgevingsplan. Vergunningen, toezicht en handhaving worden gebaseerd op de in dit stuk opgenomen kader, uitgangspunten, beleidsuitspraken e.d.

1.1 Leeswijzer

Allereerst wordt de aanleiding voor een ruimtelijk toetsingskader voor Ruigoord beschreven.
Dan wordt een situatiebeschrijving gegeven van Ruigoords ligging en huidig gebruik.
Vervolgens wordt ingegaan op de cultuur-historische aspecten. Het ontstaan van de locatie Ruigoord heeft een bijzondere geschiedenis die nu nog in het landschap is af te lezen. Ook de landschappelijke en ecologische waarden zijn van belang en in kaart gebracht.

Vigerend relevant ruimtelijk beleid van rijk, provincie en gemeente wordt langsgelopen.
De ontwikkeling van de haven en de gevolgen daarvan voor de gemeenschap Ruigoord worden inzichtelijk gemaakt. Daarna wordt het toetsingskader geschetst en de gewenste toekomstige ontwikkelingen verbeeld, passend binnen de Omgevingswet en het Omgevings-veiligheidsbeleid voor Westpoort.
Als laatste volgt een beschrijving van de participatie vanaf het collegebesluit in 2023 en de samenwerking sindsdien ten behoeve van het opstellen van dit toetsingskader.

1.2 Aanleiding voor het toetsingskader

In maart 2023 heeft het college in een zorgvuldig samenwerkingsproces met stakeholders ingestemd met het voorstel voor een duurzame toekomst van Ruigoord. Ruigoord is een bijzondere plek in Amsterdam en wordt gezien als een klassieke vrijplaats of vrijhaven met culturele, ecologische waarde en historische waarde. Om deze waarden voor de langere termijn te borgen, stemde het college in maart 2023 in met het besluit voor een *Duurzame toekomst Ruigoord*, om Ruigoord op een goede wijze in te passen in het havengebied.

Het havengebied
De Amsterdamse haven is een van de vijf havens van nationaal belang, is qua zeelading de vierde haven van Noordwest-Europa en de tweede binnen Nederland. Een haven is zowel een nautisch logistiek knooppunt als een industrieterrein voor zware industriële bedrijven die zich daar vestigen vanwege de toegestane milieunormen en/of de aan- en afvoermogelijkheden over water. Ook stedelijke voorzieningen als waterzuivering, elektriciteitsopwekking en afvalverwerking zijn er gevestigd.

Een van de publieke belangen van de *Gemeentelijke Visie op de Haven* is dat de haven klimaat neutraal en circulair moet zijn. De haven is volop in beweging om deze transitie naar een duurzame haven mogelijk te maken. De overslag van kolen neemt snel af en nieuwe circulaire activiteiten krijgen vorm. In de haven worden stappen gezet in de ontwikkeling van de infrastructuur van de toekomst. *Havenbedrijf Amsterdam* is in gesprek met de terminals voor olieproducten om de ladingstromen te verduurzamen. Dat kan door bijvoorbeeld de import en opslag, het gebruik en de doorvoer van groene waterstof en hernieuwbare brandstoffen mogelijk te maken. In de haven wordt ingezet op intensief ruimtegebruik, passende ruimte voor circulaire activiteiten en hernieuwbare brandstoffen, realisatie van energie-infrastructuur samen met netbeheerders en versterking van de bereikbaarheid via water, spoor en weg.

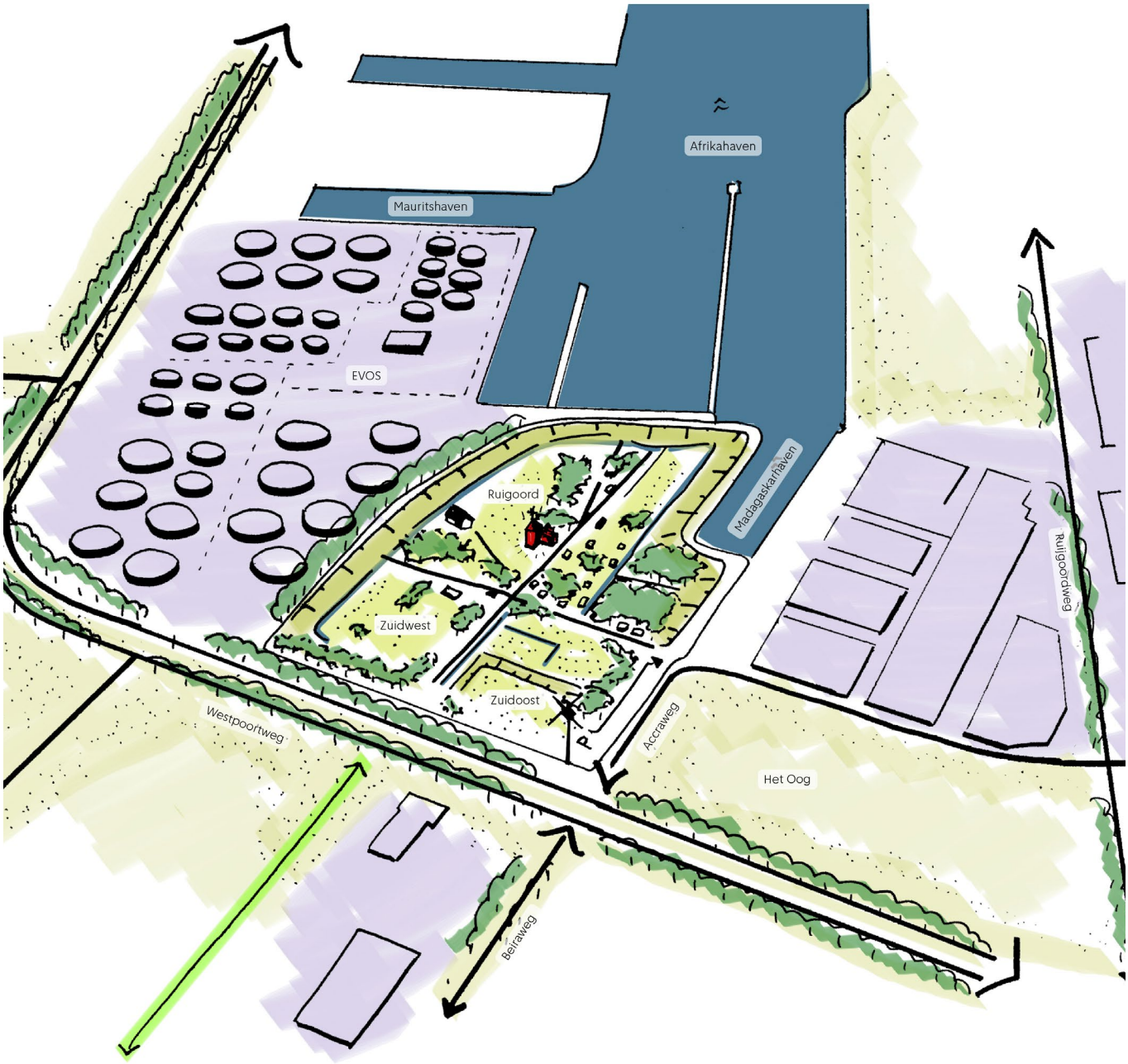

Afbeelding 1.1: Ligging Ruigoord in het havengebied

Ruigoord ligt midden in het havengebied
Ruigoord was van oudsher een boerendorp en is sinds 50 jaar met name een plek voor creativiteit en vrijdenkers. Het kan beschouwd worden als een van de oudste nog bestaande culturele vrijhavens van Nederland en draagt daarmee bij aan de identiteit van Amsterdam. Door haar aantrekkingskracht heeft de culturele vrijhaven naast intrinsieke, ook economische waarde in de vorm van bezoekers en een innoverende spin-off naar elders in de stad en regio. Daarnaast is Ruigoord cultureel, historisch, landschappelijk, recreatief en ecologisch van betekenis.

De afgelopen decennia is het havenindustriegebied om Ruigoord heen gegroeid (zie afbeelding 1.1). Tot 15 jaar geleden had Ruigoord nog geen grote havenbedrijven als buren. Dat veranderde met de bouw van de olieterminals VOPAK (later genaamd Evos) vanaf 2010, direct aan de westelijke grens van Ruigoord. De haven is volop in beweging en transities zijn in gang gezet. Hernieuwbare brandstoffen, groene waterstof, wind op land, offshore, een haven-industriegebied waar de energietransitie plaats vindt en risico-veroorzakende bedrijvigheid gefaciliteerd wordt.

Spanningsveld
De haven biedt tevens ruimte voor risico veroorzakende bedrijvigheid zoals de op- en overslag van brandstoffen, stukgoed (containers) met gevaarlijke stoffen, productie (met behulp) van gevaarlijke stoffen (bijvoorbeeld coatings), en transport (alle modaliteiten) van gevaarlijke stoffen. Dit Ruimtelijk Toetsingskader beschrijft een ruimtelijke en functionele oplossingsrichting voor het spanningsveld tussen de publieksactiviteiten op Ruigoord, de implicaties van de Omgevingswet met de introductie van een *risicogebied* en *aandachtsgebieden*, en de toename van risico's vanuit (toekomstige) omliggende bedrijvigheid. Door de energietransitie, waarbij de huidige fossiele energiebedrijven overstappen op alternatieve, duurzame energiebronnen (zoals waterstof), alsmede vestiging van nieuwe risicobedrijven in de haven, moet er rekening mee worden gehouden dat deze risico's kunnen toenemen.

Het streven is om zowel de industriële energietransitie, als de activiteiten en natuurontwikkeling van Ruigoord zoveel mogelijk te faciliteren. Het toetsingskader zorgt voor een voldoende veilige inpassing van de activiteiten en festivals van Ruigoord die aansluiten bij de huidige en te verwachten situatie in het havengebied. Hiertoe wordt in ieder geval vastgelegd dat in het gebied geen "kwetsbare gebouwen en locaties" aanwezig mogen zijn. Denk daarbij bijvoorbeeld aan regelmatig veel mensen tegelijk en gedurende langere tijd in een gebouw binnen een risicocontour van een bedrijf dat gevaarlijke stoffen verwerkt of risico-veroorzakende activiteiten heeft.

't Melkhuisje in Ruigoord Zuidwest

2. Beschrijving Ruigoord

Het doel van dit hoofdstuk is een situatiebeschrijving te geven. Daarbij komen aan de orde: de ligging van Ruigoord, zijn geschiedenis en het huidig gebruik, de cultuurhistorische achtergrond en de huidige natuurwaarden.

2.1 Groene oase te midden van de haven

Ruigoord ligt in het haven-industrieterrein dat door de gemeente in hoofderfpacht is uitgegeven aan- en beheerd wordt door Havenbedrijf Amsterdam. Het wordt fysiek omsloten door Westpoort, een Industrieterrein van Provinciaal Belang (IPB). Ruigoord zelf maakt geen deel uit van het IPB.
Het wordt begrensd door de Afrikahaven in het noorden, de Madagascarhaven en de Accraweg in het oosten, de spoorlijn langs de Westpoortweg in het zuiden, en het bedrijfsterrein van Evos in het westen. Het dorp ligt op een deel van een voormalig eiland in het centrum van de Houtrakpolder (zie afbeelding op pagina 42). Hoewel de Gemeente Amsterdam al sinds de jaren 60 van de vorige eeuw privaatrechtelijk eigenaar was van dit terrein, viel het nog onder de Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Bij gemeentelijke herindeling werd dit in 1997 gevoegd bij Amsterdam

Ruigoord herbergt sinds 1973 een kunstenaarsgemeenschap in een deel van een destijds ten behoeve van havenontwikkeling ontruimd landelijk dorp, gelegen tussen Halfweg en het Noordzeekanaal, en halverwege Haarlem en Amsterdam. Het ligt aan het worteleind van de Afrikahaven in het haven-industriegebied Westpoort dat grenst aan de Inlaagpolder, de Houtrakpolder en recreatiegebied Spaarnwoude.

Ontwikkeling van het Westelijk Havengebied rondom Ruigoord
In de tweede helft van de 20ste eeuw werd begonnen met de ontwikkeling van het Westelijk Havengebied. Het gebied onderging een grondophoging, waardoor een deel van de voormalige eilandstructuur verloren ging. Vanaf 1997 werd begonnen met het graven van de Afrikahaven, ten noorden van Ruigoord.

Ruigoord werd ontruimd en het dorp dreigde geheel te verdwijnen. Een aantal oud-bewoners en krakers zetten zich in voor het behoud van de kerk en de woningen als cultuurhistorisch rustpunt. De gemeentebesturen van Haarlemmerliede-Spaarnwoude en Amsterdam gingen uiteindelijk akkoord met de *Motie Arda,* van 18 februari 1998, nr. 110 met deze strekking). Bewoning bleef echter verboden. In de vrijgekomen woningen kwamen of bleven ateliers van kunstenaars die zich ook sterk maakten voor het behoud. Ruigoord is als bekende rafelrand ontstaan tijdens de protestactie, en is in 1999 erkend als eerste *vrijhaven*. Het wordt bestuurd door de stichtingen; *Ruigoord, Landjuweel, 100 jaar Ruigoord,* en het zuidwestelijk terrein wordt gebruikt door *Stichting Het Eiland.*

Afbeelding 2.1: Ligging Ruigoord in het Noordzeekanaalgebied, in het westen van de haven

Het dorp heeft tegenwoordig ateliers en uitvoeringsruimten in de oude en nieuwe gebouwen en voormalige woningen, ingebed in een ecologisch beheerd terrein. Ruigoord bestaat van eigen inkomsten, huuropbrengsten van ateliers en entreegelden van evenementen. Daarnaast zijn er donaties van vrienden van Ruigoord, incidenteel een sponsoring of subsidie. Voor het culturele programma en de evenementen wordt gebruikgemaakt van vele vrijwilligers.

In de zuidwest kavel (Stichting Het Eiland) liggen de boerenopstallen, voormalige woningen in een ecologisch beheerd terrein. Er zijn nieuwe opstallen gerealiseerd die als beheergebouw, kantoor, atelier en werkplaats worden gebruikt. Van daaruit zijn landschapsbeheer en bescherming van de groene omgeving de hoofdtaak, met name ook in de omgeving buiten Ruigoord.

De havenontwikkelingen hebben heel lang stilgelegen. Rondom Ruigoord heeft decennialang een zandplak gelegen en na het graven van de Afrikahaven (1998) heeft er tot 2010 weinig haven-ontwikkeling plaatsgevonden (zie afbeelding 2.2 t/m 2.5). Tot dan toe had Ruigoord nog geen grote havenbedrijven als buren. Dat veranderde met de bouw van de olieterminal VOPAK (later genaamd Evos) vanaf 2009 ten westen van Ruigoord. De haven is nu volop in beweging en transities zijn in gang gezet. Hernieuwbare brandstoffen, groene waterstof, wind op land, offshore, een haven-industriegebied waar de energietransitie plaats vindt en risico-veroorzakende bedrijvigheid gefaciliteerd wordt.

Afbeelding 2.2: Luchtfoto uit 2009

Afbeelding 2.3: Luchtfoto uit 2012

Afbeelding 2.4: Luchtfoto uit 2017

Afbeelding 2.5: Luchtfoto uit 2023

Activiteiten Ruigoord
Er werken beeldend kunstenaars, theatermakers, maatschappelijk werkers, schrijvers, singer-songwriters en andere artiesten. Zij werken in ruim veertig ateliers, studio's en andere werkplaatsen. Daarnaast wordt jaarlijks een programma van culturele activiteiten in de kerk, en andere uitvoeringsruimten, of buiten op het buitenterrein gehouden. Het gevolg van het vaststellen van het Ruimtelijk Toetsingskader is dat Ruigoord, Ruigoord Zuidoost ten westen van de Accraweg ten minste de komende 10 jaar mag gebruiken voor evenementen.

Stichting Het Eiland op het zuidwestelijke terrein (Ruigoord Zuidwest)
Ruigoord Zuidwest wordt gebruikt door Stichting Het Eiland, opgericht in 1999 en gehuisvest in een van de oude gebouwen van het Ruigoorddorp, op de kruising Ruigoord-Bauduinlaan. De stichting werkt onafhankelijk van de culturele vrijhaven Ruigoord. De stichting werkt met en in opdracht van Havenbedrijf Amsterdam aan groene, recreatieve inrichtingen langs en rondom Ruigoord. Voorbeelden hiervan zijn de struinroute Geuzenpad/Atlaspark en het nabouwen (van een impressie) van de eendenkooi, de aankleding van vogelspotplaats, aanplant van het Artis voederbos, en de afbouw van het Lancaster Monument.

Afbeelding 2.6: Struinroute Geuzenpad

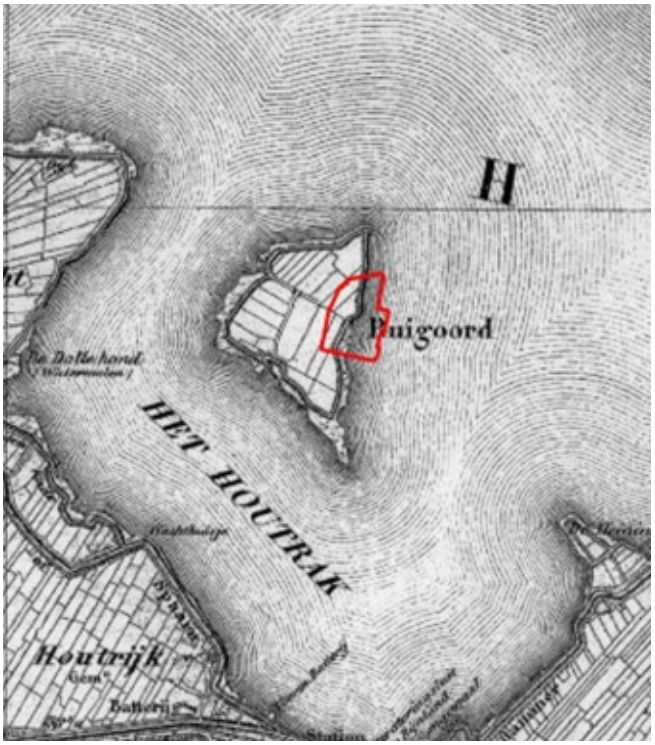

Afbeelding 2.7: In het midden het eiland Ruigoord op een kaart uit 1854 (TMK), in het rood het plangebied.

Afbeelding 2.8: In het midden het eiland Ruigoord na de inpoldering. De oorspronkelijke contour van het eiland is duidelijk te onderscheiden. Chromotopografische kaart uit 1890-1900

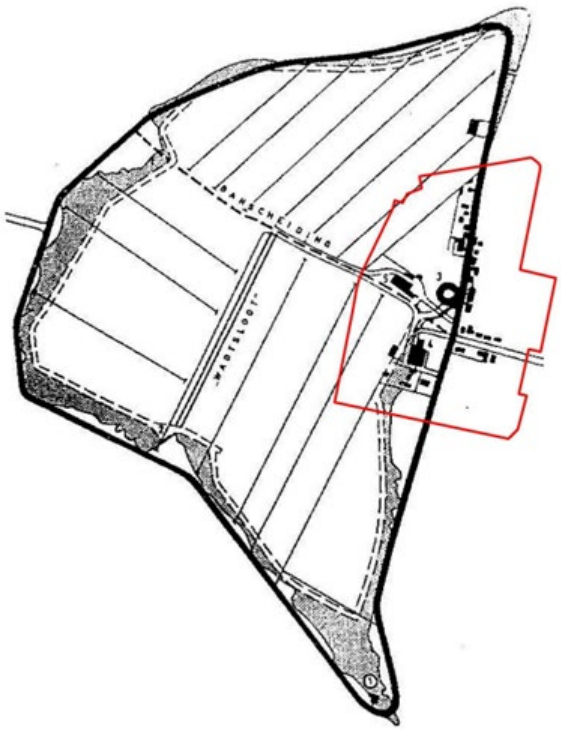

Afbeelding 2.9: Ingezoomd op het eiland na inpoldering. Het lintdorp langs de wegenstructuur is nog steeds zichtbaar in het huidige Ruigoord. Zichtbaar zijn de Bansloot en de Hoeve Ruigoord (Melkhuisje) aan zuidzijde plangebied.

Afbeelding 2.10: Ruigoord gesitueerd in het huidige havengebied. Het blauwomrande gebied projecteert de vorm van het oude eiland. Ruigoord ontstond rondom het kruispunt dat het oude met het nieuwe ingepolderde land verbond.

2.2 Cultuurhistorische achtergrond

(bron: Cultuurhistorische verkenning en archeologisch bureauonderzoek, Gemeente Amsterdam 2021)

Bij cultuurhistorische waarden gaat het over sporen, objecten, patronen en structuren die zichtbaar of niet zichtbaar onderdeel uitmaken van onze leefomgeving en een beeld geven van een historische situatie of ontwikkeling. In veel gevallen bepalen deze cultuurhistorische waarden de identiteit van een plek of gebied en bieden ze aanknopingspunten voor toekomstige ontwikkelingen. Het is meestal niet nodig om alle cultuurhistorische elementen aan te wijzen als beschermd monument of gezicht. Het is wel van belang dat cultuurhistorische waarden tegenwoordig beter worden betrokken in de planvorming en worden meegewogen in de besluitvorming over de inrichting van een gebied. Ruigoord heeft door haar ontstaansgeschiedenis een bijzondere cultuurhistorische waarde.

Stroomgebied IJ

Voordat de IJpolders in de tweede helft van de 19de eeuw werden drooggelegd, betrof deze omgeving het stroomgebied van het IJ. In het IJ lagen enkele veeneilanden; Ruigoord was hiervan het grootste eiland. De oudst bekende bewoningssporen op het eiland gaan terug tot de 11de eeuw. Het drassige eiland was onvruchtbaar en onbruikbaar voor landbouw. Het werd voornamelijk gebruikt voor het fokken en vangen van eenden. Door de aanleg van een nieuwe dijk begin 18de eeuw, werd het eiland geschikt gemaakt als hooi- en weiland.

Noordzeekanaal

De 19de eeuw bracht de eerste grote veranderingen met zich mee in de omgeving van het eiland. Door de realisatie van het Noordzeekanaal tussen 1865 en 1876 werd het IJ voor een groot deel ingepolderd en het voormalige eiland Ruigoord kwam in de Houtrakpolder te liggen. De oorspronkelijke verkaveling en bebouwing van het eiland werd intact gehouden. Nieuwe polderwegen werden aangesloten op de bestaande wegen op het eiland.

Westelijk Havengebied

In de tweede helft van de 20ste eeuw werd begonnen met de ontwikkeling van het Westelijk Havengebied. Ook de Houtrakpolder kreeg in de jaren ’70 een bestemming als havengebied. Met de grondophoging van het havengebied ging een groot deel van de voormalige eilandstructuur verloren. Ook werd besloten de bebouwing van Ruigoord met de grond gelijk te maken toen de plannen voor de aanleg van de Afrikahaven vorm kregen. De oud-bewoners van het dorp en de grondleggers van het huidige Ruigoord zetten zich in voor het behoud van het dorp als historisch rustpunt. Ze werden gehoord door de gemeentebesturen van Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Amsterdam door middel van het raadsbesluit de *Motie Arda* (18 februari 1998).

Groene enclave

Nadat een deel van de oorspronkelijke bewoners in 1973 het dorp gedwongen had verlaten, vestigden zich in de vrijgekomen woningen kunstenaars die zich net als de oorspronkelijke bewoners ook sterk maakten voor behoud. Na veel protest spaarde de gemeente uiteindelijk het oorspronkelijke dorp als historisch rustpunt in het bedrijfsgebied, met culturele, consumptieve en recreatieve functies, en ook educatieve doeleinden. Het historische dorp bleef zo behouden en tegenwoordig ligt het als groene enclave tussen de industrie van het westelijk havengebied. De oorspronkelijke bewoners en kunstenaars ervaren de groeiende haven desondanks als een forse ruimtelijke beperking. Het contrast tussen de vroegere situatie van openheid in de polder naar hoe de omgeving van Ruigoord er nu bij ligt is groot. Het huidige landschap van Ruigoord-dorp, het voormalige eiland en de Ruigoord-biotoop kenmerkt zich nog steeds in een gelaagd landschap en hoogteverschillen. Stichting Het Eiland streeft ernaar deze landschapskenmerken zichtbaar te maken, te houden en te verweven in recreatieve verbindingen (fiets- en struinroutes, zie ook afbeelding 2.6).

2.3 Natuurwaarden

(Bronnen: Quickscan Wet natuurbescherming Habitus i.o.v. Gemeente Amsterdam 2020, Activiteitenplan Wezel Habitus i.o.v Havenbedrijf 2023)

Gekoppeld aan de plannen voor de inrichting van Ruigoord Zuidoost voor grootschalige evenementen hebben de gemeente en Havenbedrijf Amsterdam een tweetal ecologische onderzoeken laten uitvoeren, respectievelijk: een quickscan van soorten om te voldoen aan de Wet natuurbescherming (Wn, tegenwoordig: Besluit Activiteiten Leefomgeving (Bal), Hoofdstuk 11), en een plan met inrichtingsvoorstellen voor Ruigoord Zuidoost waar de wezel voorkomt; een beschermde soort volgens de wet.

Beschermde gebieden door rijk, provincie en gemeente

Afbeelding 2.11 geeft inzicht in hoe Ruigoord ligt ten opzichte van natuurgebieden. Ruigoord maakt geen deel uit van deze beschermde natuurgebieden, en ook niet van de Amsterdamse Hoofgroenstructuur. Opvallend is de vrij geïsoleerde ligging en relatieve afstand tot gevoelige gebieden, waar strikte regels voor gelden met betrekking tot activiteiten erin of in de buurt.

Geoordeeld wordt dat Ruigoord daardoor geen "negatieve" invloed heeft op deze gebieden volgens de Wet natuurbescherming (Wnb) (tegenwoordig: Besluit Activiteiten Leefomgeving (Bal), Hoofdstuk 11). Wanneer we inzoomen op Ruigoord zelf en de kavels daaromheen dan blijkt deze "geïsoleerde ligging" wel relatief, want allerlei soorten flora en fauna weten het gebied uitstekend te vinden. Hier is hard aan gewerkt met het jarenlange ecologisch beheer door de gebruikers, ook in samenwerking met Havenbedrijf Amsterdam. Voorbeelden hiervan zijn begrazing van invasieve soorten door schapen, het laten bestaan of aanleggen van ruigtestroken, gebruik van takkenrillen langs paden, holle bomen laten staan, een mate van rommeligheid in tuinen toestaan, en extensief beheer. Dat heeft ertoe geleid dat relatief veel verschillende soorten aangetroffen zijn in Ruigoord, waaronder de beschermde soorten vleermuis en wezel. De beschermde soorten vereisen ook een zorgplicht.

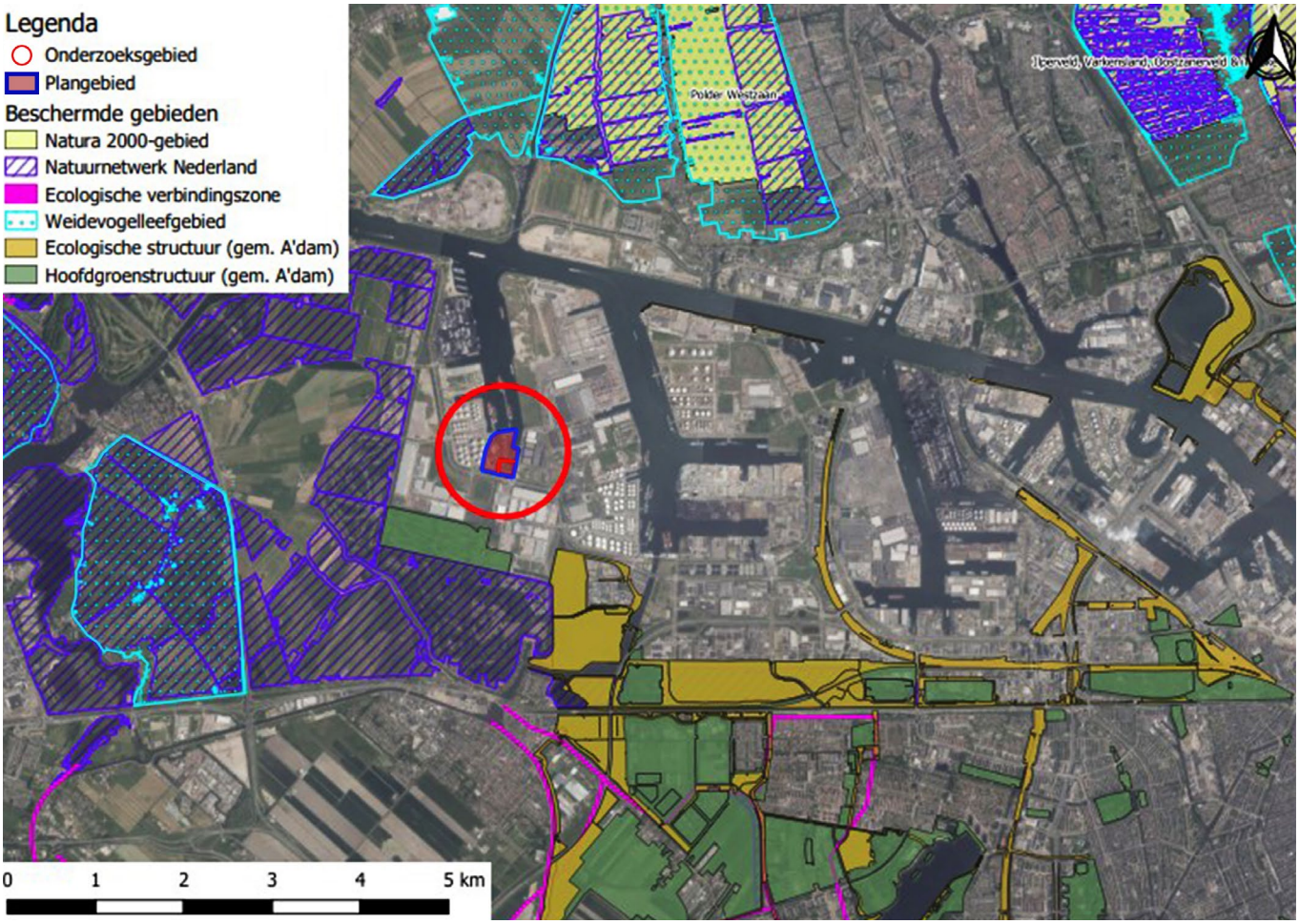

Afbeelding 2.11: Ligging Ruigoord ten opzichte van beschermde gebieden

Zorgplicht wezel en vleermuis
Door werkzaamheden aan de inrichting van Ruigoord Zuidoost kan een potentiële rust- en verblijfplaats voor een wezel deels verloren gaan. Daarom maken compenserende maatregelen onderdeel uit van de vergunningen en ontheffingen die op naam van Havenbedrijf Amsterdam staan, waar het eind- verantwoordelijkheid voor draagt. In Ruigoord Zuidwest zijn die reeds gerealiseerd (zie afbeelding 2.12). Door bijvoorbeeld struweelverbindingen met de omliggende gebieden kan de wezel makkelijk en veilig andere gebieden bezoeken. Deze maatregelen en andere afspraken over de zorgplicht voor wezel en vleermuis dienen ook door Ruigoord als huurder actief bewaakt te worden.

Het grasland, de dijk van Ruigoord tot en met het spoordijkje en Ruigoord Zuidwest worden begraasd door schapen ter bevordering van de biodiversiteit (goed voor insecten, rupsen, vleermuizen) en bestrijding van ongewenste exoten (zoals de berenklauw). Zo blijven de dijken beheerd en toegankelijk (vluchtwegen). Verdere bevordering van biodiversiteit is in ontwikkeling.

Voor compensatie die eventueel in de toekomst nodig wordt op het schaalniveau van Ruigoord kan gekeken worden naar compensatiemaatregelen (bijvoorbeeld voor het verlies aan biotoop) die een bijdrage leveren aan de connectie met het Geuzenpad en een faunapassage in die richting mogelijk maken.

Het onderzoek naar flora en fauna in het gebied is verricht in 2020. Voor vergunningen en ruimtelijke besluiten is het uitgangspunt dat onderzoeken die minder dan 2 jaar oud zijn gebruikt mogen worden. Het natuuronderzoek zal dus periodiek geactualiseerd moeten worden om te kunnen gebruiken voor vergunningverlening.

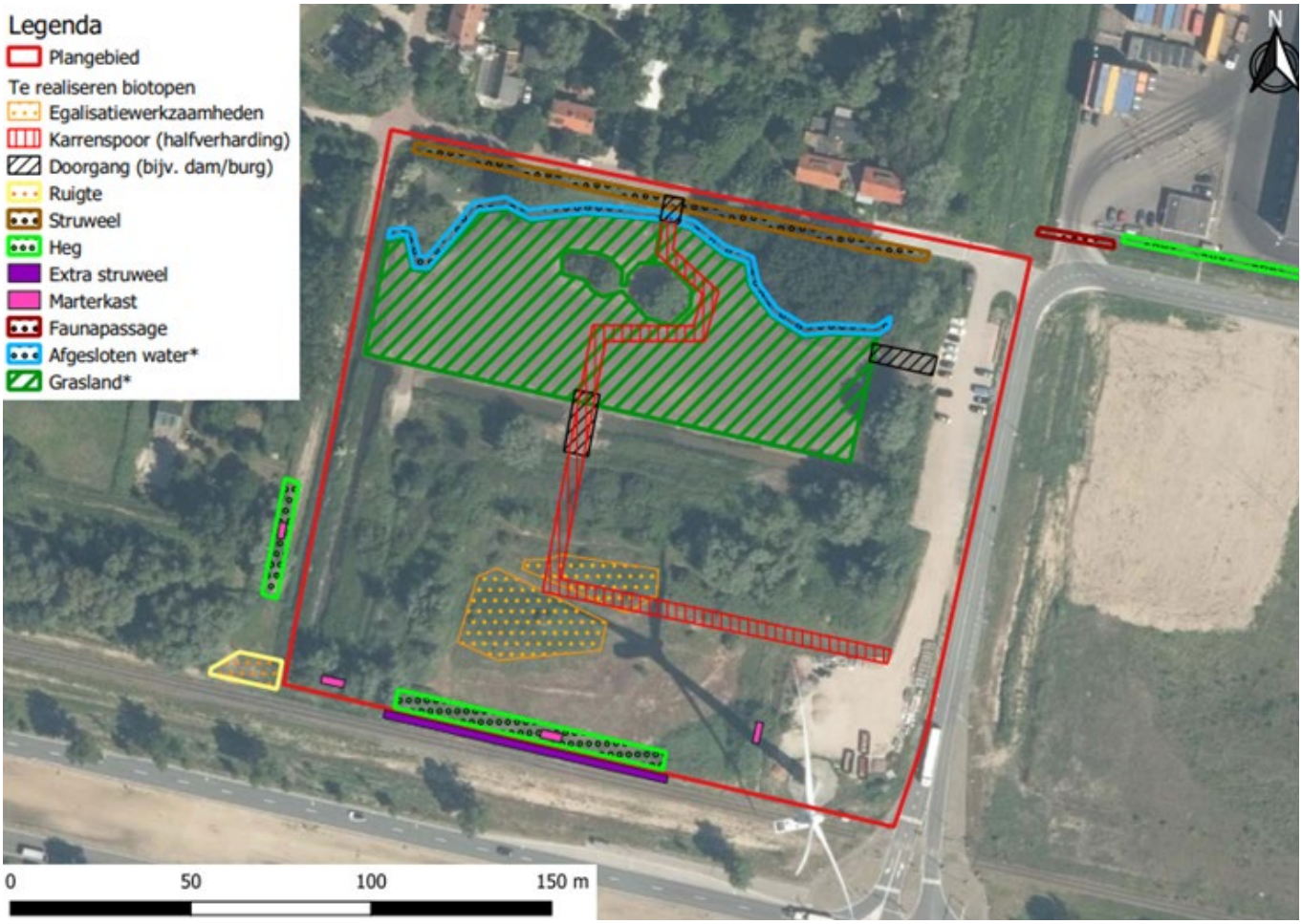

Afbeelding 2.12: Zuidoost terrein inrichting met zorg voor beschermde soorten

Vogelvlucht Afrikahaven met Ruigoord op de achtergrond

Bron: Port of Amsterdam

3. Beschrijving haven

De haven van Amsterdam verandert de komende jaren van een bulkhaven met veel opslag en doorvoer van fossiele brandstoffen verder door naar een duurzame energie- en grondstoffen-haven. Havenbedrijf Amsterdam werkt samen met de inliggende bedrijven aan twee majeure opgaven, zijnde de energietransitie en de transitie naar een circulaire economie (zie ook de *Gemeentelijke Visie Haven 2020-2040*, Gemeente Amsterdam 2020). Havenbedrijf Amsterdam exploiteert en beheert het grootste deel van het Amsterdamse haven- industrie-gebied Westpoort. Het is een zelfstandig bedrijf met de gemeente als enige aandeelhouder. Ruigoord ligt in de haven van Amsterdam. Het grondgebied van Ruigoord wordt door Havenbedrijf Amsterdam verhuurd aan de Stichting Ruigoord en aan Stichting Het Eiland (bruikleenovereenkomst tenminste 10 jaar).

Een van de duurzame transities is die naar waterstof als fossielvrije brandstof. Havenbedrijf Amsterdam werkt samen met bedrijven als Evos aan het opzetten van een groene energie-waardeketen voor transport per schip, op- en overslag en distributie van waterstof en andere vormen van fossielvrije energie. Evos is sinds 2009 de buurman van Ruigoord (zie afbeelding 2.2 en 2.3), hetgeen mede de urgentie van dit Ruimtelijk Toetsingskader benadrukt. Ruimtelijke (rand)voorwaarden die voortvloeien uit het beleid van de gemeente, provincie en Havenbedrijf Amsterdam zijn enerzijds dat deze energietransitie mogelijk wordt gemaakt - en voor de meest risico gevende activiteiten juist aan de westelijke zijde van Westpoort - en anderzijds de wens voor het behoud van de aldaar gelegen culturele groene oase. Ook daar werken gemeente en Havenbedrijf Amsterdam samen aan. Beide activiteiten of gebruiksfuncties zijn belangrijk voor stad- en regio. Dit Ruimtelijk Toetsingskader schept hiervoor zo goed als mogelijk de randvoorwaarden.

Met de vaststelling van de ruimtelijke (rand) voorwaarden in dit toetsingskader, zal Havenbedrijf Amsterdam de huidige huurovereenkomst voor het dorp Ruigoord in een contract voor de komende 25 jaar aan Stichting Ruigoord kunnen omzetten. De zuidoostelijke kavel (Ruigoord Zuidoost genaamd) wordt daarnaast voor tenminste 10 jaar aan Ruigoord verhuurd, zodat daar plek kan zijn voor de grootschalige evenementen, verder weg gelegen van Evos. Ruigoord Zuidoost heeft een bedrijfsbe-stemming. In 2023 is al besloten dat beoogd wordt die huurovereenkomst tien jaar te verlengen als dat te zijner tijd door het bevoegd gezag (gemeente en provincie tezamen) nog in overeenstemming wordt geacht met de dan geldende wet- en regelgeving voor externe veiligheid.

Veld naast de kerk

Fotograaf: Dennis Bouman

4. Ruigoord in beleid

Hieronder beschrijven we relevant beleid, opgesteld door het rijk, provincie en gemeente. Dit heeft vooral betrekking op het industrieterrein Westpoort, dat mede een internationale haven omvat en bij zowel het rijk als de provincie op het netvlies staat. Hier prevaleert vooral het functioneren van de haven en het beschermen van het havenindustrieterrein voor bedrijven die nodig zijn voor productie, op- en overslag (doorvoer) van energiedragers, agribulk en (consumptie)goederen. In de toekomst werken deze bedrijven zoveel mogelijk fossielvrij en via gesloten kringlopen. De gemeente heeft met dit ruimtelijk toetsingskader gedetailleerder en gerichter beleid opgesteld, mede gericht op de ontstaansgeschiedenis en status van de vrijhaven Ruigoord en gekoppeld aan het houden van evenementen.

4.1 Rijksbeleid

Havennota 2020-2030

De Amsterdamse haven is een internationale zeehaven. Het is de 5e grootste haven van de Hamburg-Le Havre regio met een grote toegevoegde waarde. Er werken direct en indirect circa 36.000 mensen aan de haven (uit: Havenmonitor 2024). Met het gereedkomen van de nieuwe Zeesluis IJmuiden (sinds 2022 operatief) is het belang van de haven toegenomen. Er worden verder geen ruimtelijke uitspraken gedaan over de haven in de havennota, behalve dat het rijk nog blijft hechten aan reservering Noordelijke Houtrakpolder (in Haarlemmermeer) als eventuele uitbreidingsruimte voor een nieuw havenbekken.

Novex NZKG

De Omgevingswet vraagt ook een rijksvisie op de leefomgeving: de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Hierin geeft het Rijk een langetermijnvisie op de toekomst en de ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. De Nationale Omgevingsvisie spreekt over Novex-gebieden waar de Novex NZKG er één van is. Het is de bedoeling dat in de NZKG-regio de ruimtelijke puzzel wordt gelegd die gevolg geeft aan nationale opgaven en doelen. Bijvoorbeeld over waar en hoe gaan we om met de grootschalige energietransitie in ons land, en hoe houden we rekening met klimaatverandering; sinds 2024 geformuleerd als ‘rekening houden met bodem en water’in de ruimtelijke ordening. Zie verder hieronder onder *Ontwikkelperspectief Noordzeekanaalgebied* (provinciaal niveau).

Luchtvaart Indelingsbesluit (LIB)

Ruigoord ligt in het verlengde van de Polderbaan van Schiphol en valt daarmee onder het LIB (LIB-5). Dat betekent dat het geluidniveau van vliegtuigen beperkingen stelt aan geluidgevoelige functies (zoals wonen, scholen, zorg etc.) en aan de hoogte van bebouwingen. Voor de activiteiten en de bebouwing in Ruigoord zijn deze beperkingen weinig relevant.

4.2 Provinciaal beleid

Omgevingsverordening

De provincie heeft in 2022 in de Omgevingsverordening heel Westpoort als Industrieterrein van Provinciaal Belang (IPB) aangewezen. Daaraan heeft de provincie regels verbonden die voor dit gebied gelden; alleen haven en industriefuncties zijn er toegestaan. Het IPB is ingesteld om fysieke- en milieuruimte voor de energietransitie, circulaire economie, industriële activiteiten, havengebonden en havengerelateerde activiteiten te waarborgen. Tegelijkertijd wil de provincie hiermee terughoudendheid betrachten met het plaatsen van gevoelige of kwetsbare functies binnen de milieucontouren van deze industrie. Dit ten behoeve van een veilige en gezonde leefomgeving.

De gemeente heeft het besluit van maart 2023 met de provincie afgestemd. Ruigoord is daarmee uitgezonderd van het IPB, inclusief de zuidelijke gelegen terreinen. Dit gebied is weliswaar uit het IPB ‘geknipt’, maar de milieucontour van het IPB ligt wel over geheel Ruigoord. De activiteiten in Ruigoord mogen daarom niet leiden tot beperkingen voor de bestaande milieugebruiksruimte voor geluid, geur of omgevingsveiligheid voor bedrijven gelegen in het haven-industriegebied van provinciaal belang. In Ruigoord kunnen daarom geen milieugevoelige of kwetsbare functies aanwezig zijn. Voorwaarde hiervoor is, zoals eerder beschreven, dat de kerk qua programmering wordt beperkt, zodat dit geen ‘kwetsbaar gebouw’ kan gaan vormen binnen de mogelijke, toekomstige milieugebruiksruimte van omringende bedrijven. In heel Ruigoord mogen geen ‘kwetsbare gebouwen en locaties’ voorkomen. Er mag niet in Ruigoord gewoond worden.

Afbeelding 4.1: Provinciale Omgevingsverordening 2022, Industrieterrein van Provinciaal Belang m.u.v. Ruigoord

Ontwikkelperspectief NZKG
Het Ontwikkelperspectief NZKG is erop gericht de ruimtelijke puzzel te leggen die de energietransitie en de daarmee gepaard gaande verzwaring van het energienet, de toename van de risicocontouren vanwege fossielvrije energieopslag en productie in de haven combineert. Bovenstaande provinciale regels anticiperen hier al op. In het Ontwikkelperspectief is ook gekozen om de milieu- en risicoruimte in het westen van het havengebied uit te breiden ten behoeve van de energietransitie, zoals productie en import van waterstof(dragers).

4.3 Gemeentelijk beleid, actuele programma's en juridische instrumenten

Omgevingsplan Amsterdam
Het bestemmingsplan Afrikahaven is vastgesteld in 2013. In 2014 is daarnaast ook de veiligheidscontour Afrika- en Amerikahaven vastgesteld. Het bestemmingsplan en de veiligheidscontour zijn met de invoering van de omgevingswet in 2024 onderdeel geworden van het (tijdelijk) Omgevingsplan Amsterdam. Het omgevingsplan wordt stapsgewijs gewijzigd om voor 2032 een actueel omgevingsplan te hebben voor de hele stad.

Bestemmingsplan Afrikahaven
In het bestemmingsplan heeft het plangebied meerdere bestemmingen. Het dorp heeft deels de bestemming Cultuur en Ontspanning. Daarin zijn de culturele en ambachtelijke functies van Ruigoord toegestaan, zoals ateliers, expositieruimtes en podia, en ook het houden van evenementen. Daarnaast zijn ook horeca en detailhandelsfuncties toegestaan die ondergeschikt zijn aan de cultuur- en evenementenfunctie. Zelfstandige horeca is nu niet toegestaan. In de bouwregels is ook vastgelegd dat het bebouwde oppervlak met maximaal 15% mocht toenemen ten opzichte van de situatie op 21 maart 2013. Dat percentage is inmiddels bereikt.

Het zuidelijke deel van het plangebied heeft de bestemming Bedrijf - 2. Daarin zijn bedrijven toegestaan (zoals opslag, verwerking, transport) en een windturbine ter plaatse van de aanduiding. In deze bestemming past het houden van evenementen niet, waardoor de evenementen die gebruik maken van Ruigoord Zuidoost met tijdelijke afwijkingen worden toegestaan. Deze terreinen hebben zeer ruime bouwregels, maar enkel ten behoeve van de bedrijfsbestemming.

In het bestemmingsplan zijn ook regels opgenomen over externe veiligheid. Zo zijn in de bestemming Cultuur en Ontspanning, naast bewoning en verblijfsrecreatie, 'kwetsbare objecten' aangemerkt als strijdig gebruik. De kerk van Ruigoord is in het besluit aangaande de veiligheidscontour in 2014 opgenomen als kwetsbaar object, omdat het een bijeenkomstfunctie was waar 'doorgaans een groot aantal personen een groot deel van de dag

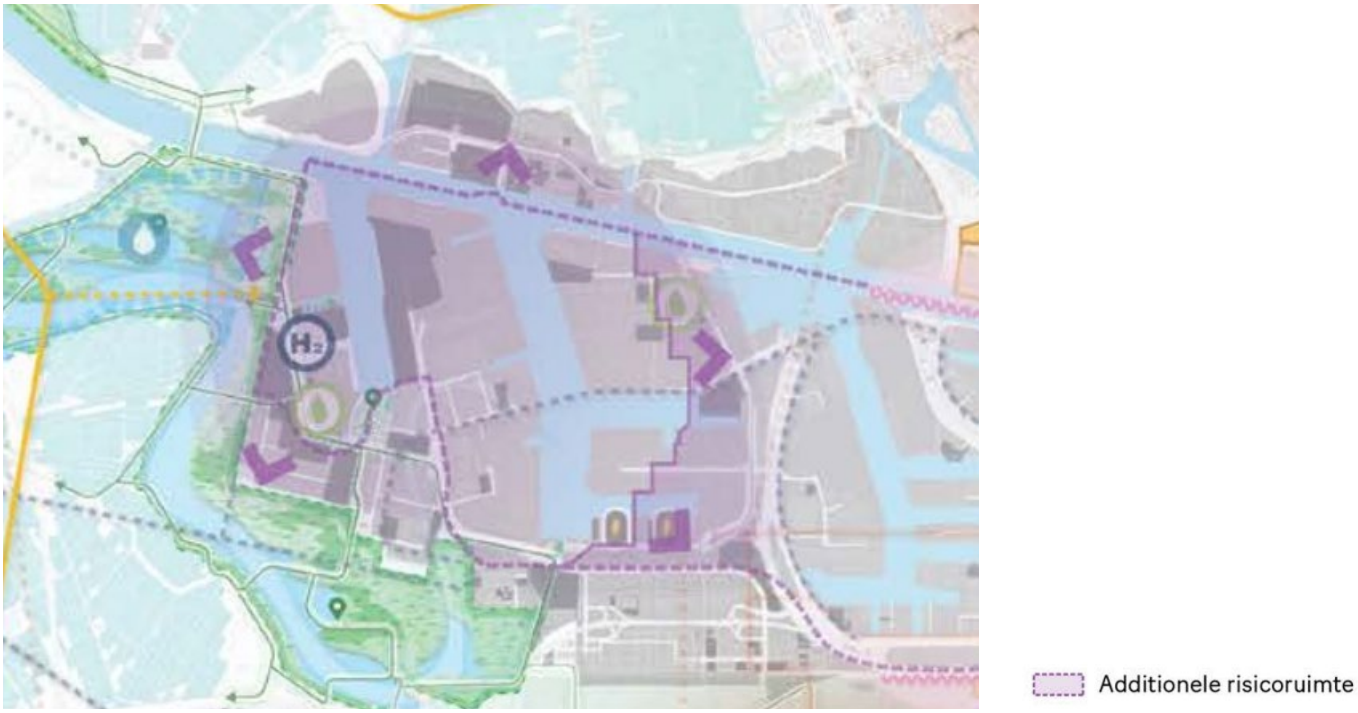

Afbeelding 4.2: Uitsnede koerskaart Ontwikkelperspectief Noordzeekanaalgebied

verblijven'. Dat gebruik van de kerk was in 2013 al aanwezig en valt daarmee onder het overgangsrecht van het bestemmingsplan. Ateliers zijn 'beperkt kwetsbaar'.

Daarnaast zijn in de aanduidingen 'veiligheidszone - bevi' en 'veiligheidszone – windturbine' ook regels opgenomen waarin kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten zijn uitgesloten. Deze zones en regels zijn nog gebaseerd op de 'gebiedsvisie Externe Veiligheid Westpoort' uit 2009. Momenteel wordt gewerkt aan nieuw beleid, het BOW (Beleid Omgevingsveiligheid Westpoort).

Op dit moment loopt nog een handhavingstraject vanwege bouwen zonder vergunning en strijd met het omgevingsplan. Dit betreft zowel ateliers als andere bouwwerken en gebouwen. Het toetsingskader zal worden betrokken bij de afweging of deze kunnen worden gelegaliseerd. Binnen de veiligheidscontour zijn alleen gebouwen die reeds voor 2013 (legaal) aanwezig waren passend in het bestemmingsplan, omdat daar ook beperkt kwetsbare gebouwen niet zijn toegestaan in het bestemmingsplan. Beperkt kwetsbare gebouwen kunnen met een buitenplanse omgevingsvergunning wel worden toegestaan (in een veiligheidscontour, risicocontour of risicogebied) nadat daarvoor een (complete) aanvraag is gedaan.

Met onderhavig Ruimtelijk Toetsingskader kunnen buitenplanse omgevingsvergunningen (d.w.z. voor gebouwen of activiteiten die niet in het omgevingsplan passen) worden gemotiveerd en onderbouwd. Momenteel gelden de bestemmingen zoals aangegeven in afbeelding 4.3. De groene oase voor cultuur en ontspanning is als zodanig vastgelegd. De vorm van het oude veeneiland (zie vorig hoofdstuk) is aangeduid met archeologie 1 en 3. De waterkering (en bijbehorende beschermingszone) die rondom Ruigoord ligt loopt, de veiligheidszone (Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen) van Evos en het zichtbare deel van het oude eiland half over Ruigoord, binnen de dijk (archeologie 1) zijn ook aangeduid.

In verband met de riscocontour van Evos mag niet het hele terrein voor evenementen gebruikt worden. Om het risico bij grootschalige evenementen te verminderen, is met Ruigoord afgesproken de grote podia te verplaatsen naar Ruigoord Zuidoost (zie afbeelding 4.6).

Ruigoord mag Ruigoord Zuidoost de komende 10 jaar huren voor het houden van festivals. Het is momenteel bestemd als Bedrijf-2. Die bestemming geldt ook voor Ruigoord Zuidwest. In het vooroverleg met Havenbedrijf Amsterdam en de provincie ten behoeve van het collegebesluit van maart 2023 is afgesproken dat in ieder geval de komende 10 jaar ter plaatse van de bedrijfsbestemming festivals kunnen worden vergund voor maximaal 4999 personen (maximaal 12 dagen per jaar). In

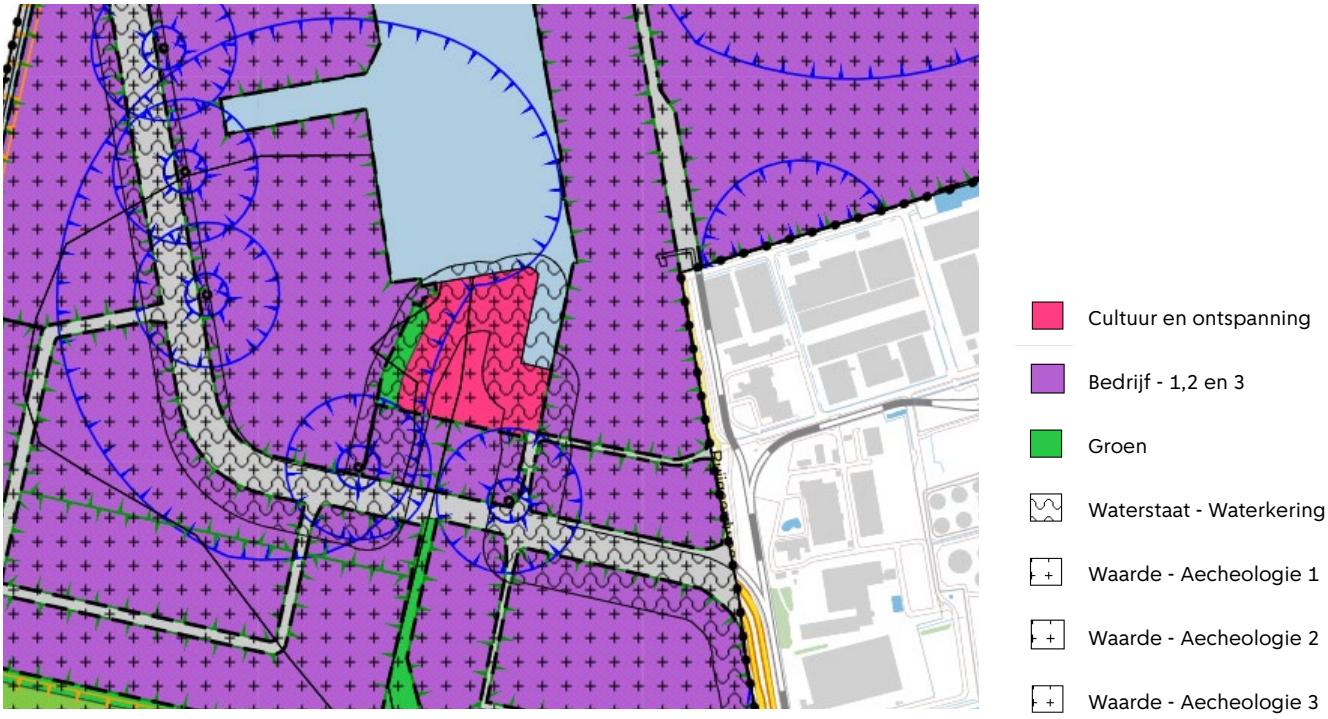

Afbeelding 4.3: Vigerend bestemmingsplan Afrikahaven 2013

Risicocontouren[4] en Kwetsbare gebouwen en locaties[5]

In dit Ruimtelijk Kader worden verschillende begrippen gebruikt die met de regelgeving over Omgevingsveiligheid te maken hebben. Omgevingsveiligheid betreft de risico's van het bewerken, opslaan en transporteren van gevaarlijke stoffen en andere vergelijkbare risico's zoals die van windmolens. Deze risico's worden wettelijk vertaald in vaste of berekende contouren, zoals de Plaatsgebonden risicocontour (PR-contour). Daarnaast gaat deze regelgeving ook over functies die tegen die risico's beschermd moeten worden en ingedeeld worden in verschillende categorieën: beperkt kwetsbaar, kwetsbaar en zeer kwetsbaar.

Voor het havengebied en Ruigoord is deze regelgeving belangrijk. In het havengebied zijn nu al veel bedrijven met zulke contouren en daar zullen met de transitie naar duurzame brandstoffen nog meer bedrijven en contouren bijkomen. Daarom is rondom de Afrikahaven en Amerikahaven in 2014 al een Veiligheidscontour aangewezen, die ook deels over Ruigoord ligt. Deze veiligheidscontour is een verzamelcontour voor PR-contouren van bedrijven. Met de Omgevingswet (2024) is ook een nieuwe verzamelcontour bedacht, het risicogebied. Dat risicogebied moet nog worden aangewezen, maar zal ook over Ruigoord komen te liggen.

Binnen PR-contouren, en dus ook het risicogebied, mogen geen zeer kwetsbare of kwetsbare gebouwen of locaties liggen. Het is daarom belangrijk welke status de verschillende gebouwen en locaties op Ruigoord hebben.

In Bijlage VI van het Besluit Kwaliteit Leefomgeving staat een lijst van die gebouwen en locaties. Deze zijn nader toegelicht op het Informatiepunt Leefomgeving:

Gebouwen en locaties zijn ingedeeld in 3 categorieën:
1. zeer kwetsbaar (alleen gebouwen)
2. kwetsbaar (gebouwen en locaties)
3. beperkt kwetsbaar (gebouwen en locaties)

Bij het bepalen van de kwetsbaarheid van een gebouw of locatie is gekeken naar het volgende:
- het aantal personen dat gelijktijdig aanwezig is
- de aanwezigheidsduur van personen
- in hoeverre personen zichzelf in veiligheid kunnen brengen bij een incident

[4] https://iplo.nl/thema/externe-veiligheid/externe-veiligheid-in-omgevingsplan/plaatsgebonden-risico/
[5] https://iplo.nl/thema/externe-veiligheid/kwetsbare-gebouwen/

Zeer kwetsbare gebouwen

De categorie zeer kwetsbare gebouwen is nieuw ten opzichte van de voorheen geldende regelgeving. De gebouwen in deze categorie vielen eerder onder de categorie kwetsbare objecten. Een gebouw is 'zeer kwetsbaar' als het een gebouw is voor mensen die zichzelf niet op tijd in veiligheid kunnen brengen. Het gaat om de volgende gebouwen:

- woonfunctie voor 24-uurszorg
- basisscholen
- scholen voor minderjarigen met een lichamelijke of geestelijke beperking
- dagverblijf van personen met een lichamelijke of geestelijke beperking
- gezondheidszorg met bedgebied (ziekenhuizen en verpleeghuizen)
- kinderopvang
- gevangenissen

Kwetsbare gebouwen en locaties

Kwetsbare gebouwen zijn alle gebouwen met een woonfunctie (niet verspreid liggende bebouwing) en locaties bestemd voor grote evenementen of voor recreatief nachtverblijf voor meer dan 50 personen. Gebouwen en locaties zijn ook kwetsbaar als er veel personen een groot deel van de dag aanwezig zijn. Het gaat bijvoorbeeld om:

- woonfunctie
- bijeenkomstfunctie
- kantoorfunctie (> 1500 m2 b.v.o.)
- sportfunctie
- scholen voor volwassenen
- gezondheidszorg zonder bedgebied
- locatie voor evenementen in de open lucht voor ten minste 5.000 personen
- Beperkt kwetsbare gebouwen en locaties

Beperkt kwetsbaar
De overige gebouwen en locaties zijn beperkt kwetsbaar.

Ruigoord en kwetsbaarheid
Als we kijken naar het gebruik van gebouwen in Ruigoord moet dus worden gekeken of deze op deze lijst voorkomen en of er ‘veel personen een groot deel van de dag aanwezig zijn’. Voor de ateliers en andere kleine ruimte is dit niet moeilijk. Daarvan is de conclusie dat die als ‘beperkt kwetsbaar’ kunnen worden aangewezen.

In het besluit over de veiligheidscontour de kerk op Ruigoord (bijeenkomstfunctie) aangemerkt als een kwetsbaar gebouw. Dat is begrijpelijk, aangezien daar volgens gebruiksvergunning ca. 350 mensen passen. Het is gangbaar de drempel van 50 personen te gebruiken voor de beoordeling of er ‘veel personen’ aanwezig zijn. Voor bijeenkomsten van meer dan 50 personen maken we in dit kader afspraken, zodat deze kortdurend en/of niet te vaak zijn. Op die manier zorgen we ervoor dat de kerk kan worden aangemerkt als ‘beperkt kwetsbaar’ en dus een lager beschermingsniveau heeft.

ruil hiervoor heeft Ruigoord toegewerkt naar een programma voor de kerk dat strookt met regels voor een beperkt kwetsbaar gebouw volgens de Omgevingswet. Zodoende kan de haven de toekomstige energietransitieplannen van Evos realiseren en andere risicobedrijven vestigen, zonder dat er kwetsbare activiteiten in de nabijheid spelen (d.w.z. te veel mensen voor een langere tijd in de kerk). Afbeelding 4.6 maakt dit inzichtelijk. De rode lijn geeft de huidige veiligheidscontour aan waarbinnen tegen Evos aan geen kwetsbare gebouwen mogen liggen. Hiermee anticiperen we op verruiming van de veiligheidscontour vanwege de energietransitie-doelstelling die voor het havengebied zijn vastgelegd. De risico's die daarmee gepaard gaan op het grondgebied van Evos en van andere omliggende bedrijven zullen alsdan groter worden.

Beleid Omgevingsveiligheid Westpoort (in ontwikkeling, vaststelling beoogd in 2026)
In het havengebied wordt onder andere gewerkt met gevaarlijke stoffen, zoals bij tankopslagbedrijf Evos (benzine, ethanol, butaan e.d.) dat naast Ruigoord ligt. Deze bedrijven hebben risicocontouren en aandachtsgebieden. De verwachting is dat voor de transitie naar duurzame energiedragers (zoals waterstof) nog meer van dit soort bedrijven zich zullen vestigen in het havengebied en de contouren daarvan zullen groeien. Vooral in het westen van het havengebied zal daarom de ruimte voor deze bedrijven en contouren moeten groeien. Dat uitgangspunt is in het Ontwikkelperspectief NZKG opgenomen en is ook belangrijk voor het nieuwe omgevingsveiligheidsbeleid.

Het gevolg hiervan is dat in het westen van het havengebied geen (zeer) kwetsbare gebouwen en locaties aanwezig mogen zijn op plekken waar deze risicocontouren (komen te) liggen. Ook zal met het oog op deze risico's de personendichtheid in het gebied laag gehouden worden en is het ook wenselijk dat functies die niet noodzakelijk zijn voor het havenindustriegebied zoveel mogelijk geweerd worden.

Dat heeft ook gevolgen voor Ruigoord, in het bijzonder voor de bijeenkomstfunctie en de evenementen. In het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (zie ook het tekstkader) is vastgelegd wat een (zeer) kwetsbaar gebouw of locatie is. Evenementenlocaties zijn vanaf 5000 personen kwetsbare locaties en gebouwen zoals de kerk zijn kwetsbaar als daar regelmatig veel mensen aanwezig zijn. Het gebruik van de kerk moet daarom zo worden gereguleerd dat hier geen grote groepen bijeen komen of dat dit niet doorgaans c.q. een groot deel van de dag gebeurt.

Door de evenementen en de bijeenkomstfuncties op Ruigoord duidelijk in te kaderen kan het gebruik van Ruigoord gecombineerd worden met de transitie naar duurzame brandstoffen die gepaard gaat met een (grote) toename in opslag, transport en verwerking van gevaarlijk stoffen en andere risicobedrijven.

Geluidverdeelplan Westpoort (2e herziening, Gemeente Amsterdam 2024)
Het hebben van voldoende geluidsruimte voor bedrijven is van belang om te borgen dat bedrijven die relatief veel geluid produceren een plek kunnen krijgen en behouden op een industrieterrein. Het Geluidverdeelplan borgt dat voldoende geluidsruimte op Westpoort aanwezig blijft, zonder dat de kwetsbare bestemmingen eromheen overmatig worden belast. In de laatste herziening van het Geluidverdeelplan is vastgelegd dat Ruigoord ook een emmissiebudget krijgt voor de activiteiten in de kerk. De exacte geluidsruimte wordt bepaald in het Geluidverdeelplan. Dit budget wordt toereikend voor de beoogde activiteiten van Ruigoord in de kerk.

Programma Windenergie Amsterdam 2030 (2024)
Heel Westpoort, waar de haven deel van uitmaakt, is aangewezen als zoekgebied voor windturbines. Havenbedrijf Amsterdam heeft daarmee de ambitie om (naast het reeds aanwezige vermogen aan windenergie) nog eens 10 MW opgesteld vermogen te realiseren in 2030. Er is bewust gekozen voor een beperkt aantal locaties die een zo groot mogelijke opbrengst moeten genereren, in plaats van vele molens verspreid over het havengebied.
In Westpoort zijn 4 nieuwe windturbines op het terrein van de rioolwaterzuivering gebouwd. Deze liggen op grote afstand van Ruigoord. Ruigoord heeft wel te maken met een bestaande turbine op Ruigoord Zuidoost. Binnen de risicocontour van deze turbine (zie bestemmingplankaart, afb. 13) mogen geen kwetsbare functies worden gebouwd en geen grote aantallen personen aanwezig zijn wanneer de turbine in bedrijf is. Vrijwel het gehele Ruigoord Zuidoost dat Ruigoord mag huren voor festivals en evenementen ligt binnen de invloedssfeer. Binnen de PR-contour van de windturbine mogen evenementen met minder dan 5000 personen (maximaal 4999 personen) worden toegestaan. Om het risico – dat zeer klein is – voor bezoekers van evenementen verder te beperken wordt tijdens het evenement de windturbine stilgezet.

Vanwege het Luchtvaart Indelingsbesluit (LIB) voor Schiphol is er een hoogtebeperking tot 150m tiphoogte voor windturbines over Westpoort (onder de aanvliegroute). Er wordt door het ministerie van Klimaat en Groene Groei onderzocht of deze hoogtebeperking voor windturbines opgehoogd kan worden tot 200m. Hogere windturbines leveren substantieel meer energie. Indien de hoogte in het LIB kan worden opgehoogd, zal worden onderzocht op welke

plaatsen deze hogere turbines kunnen komen te staan. Wanneer de afstand tussen de windturbines daardoor noodzakelijkerwijs moet worden vergroot, dan zal Havenbedrijf Amsterdam bij de locatiekeus de ruimte benodigd voor bedrijven, bedrijvigheid en evenementen in ogenschouw nemen.

Omgevingsvisie Amsterdam 2050 (2021)
Onder de noemer 'Inclusieve stad' geeft de gemeente aan dat broedplaatsen en Vrije Ruimte bijdragen aan een diverse en inclusieve stad, met kansen voor grote en kleine initiatieven. Onder de *Expeditie Vrije Ruimte* wordt een breder programma voor broedplaatsen en Vrije Ruimte geïntroduceerd. In de stad zijn bijzondere culturele, sociale en groene plekken te vinden die zijn vormgegeven en worden beheerd door burgers en maatschappelijke organisaties, van Ruigoord tot buurtcentra, zoals bijvoorbeeld Ru Paré, en tijdelijke stadslandbouwprojecten (Noordoogst).

Hoofdgroenstructuur (2011)
Ruigoord is niet opgenomen in de Hoofdgroenstructuur (HGS) uit de Structuurvisie van 2011. De gemeenteraad heeft de nieuwe HGS, in juni 2024 verworpen. Pas als er weer aan nieuw HGS-beleid gewerkt wordt, wordt de situatie van dat moment als uitgangspunt genomen.

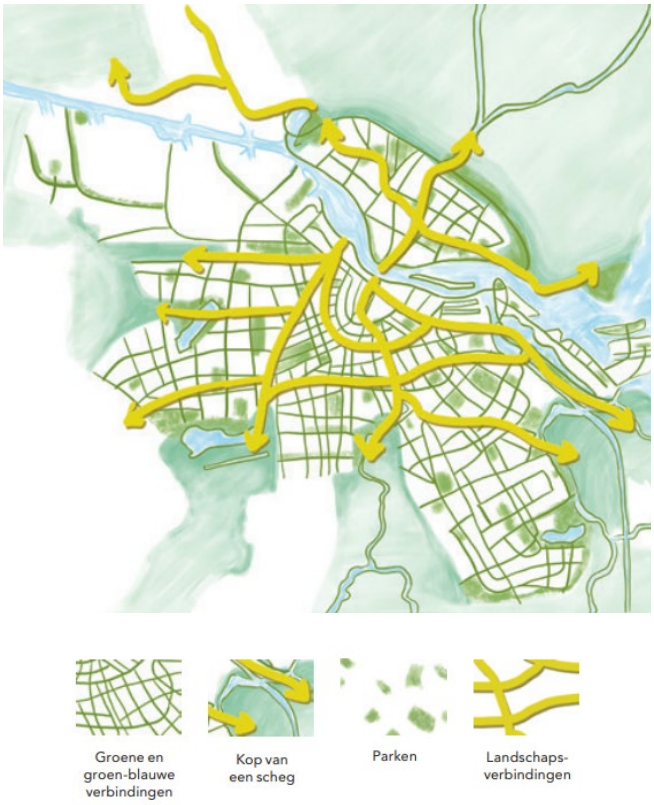

Afbeelding 4.5: Schetskaart groenvisie

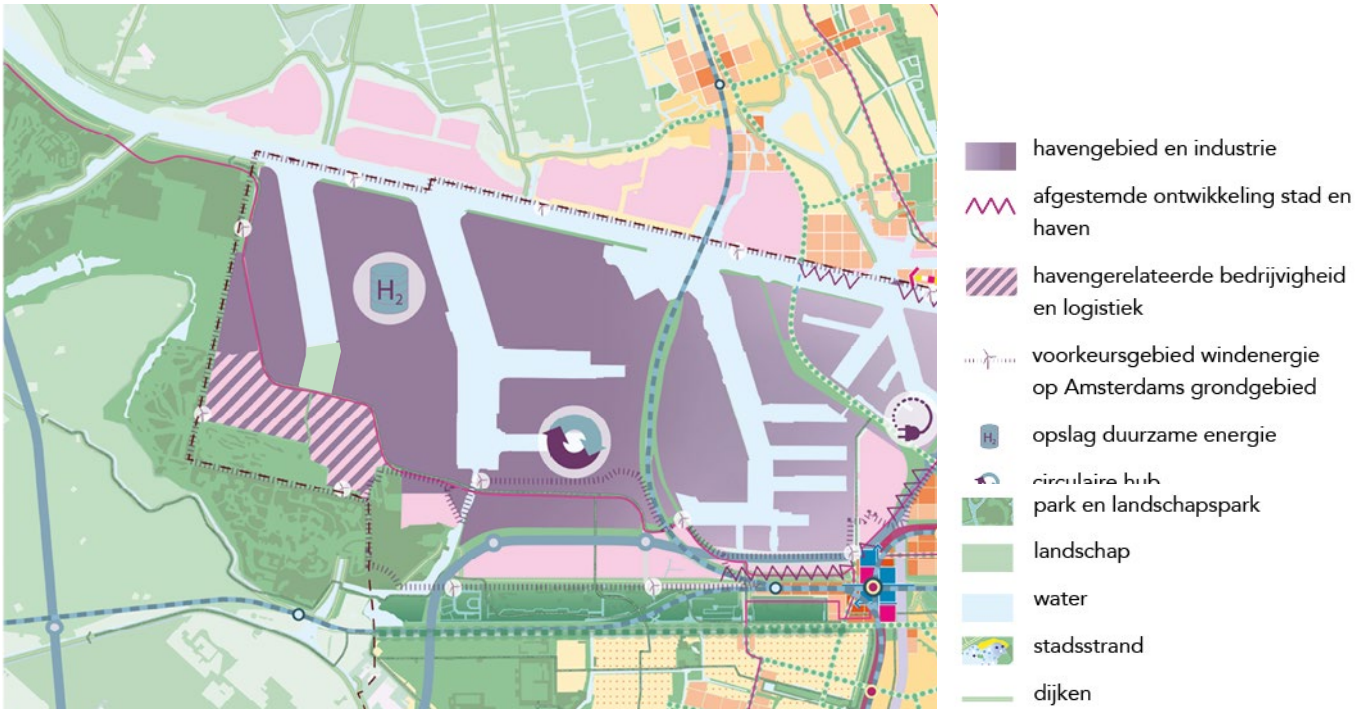

Afbeelding 4.4: Uitsnede Omgevingsvisie

Groenvisie 2020-2050 (2020)
In de Groenvisie is voorstel voor de stedelijke groenstructuur opgenomen in en om de stad, waar uitbreiding van het groene netwerk van Amsterdam richting het havengebied en daarin Ruigoord is opgenomen. Naast de ateliers, kunstwerken en het culturele programma is Ruigoord ook een mooie groene oase.

Expeditie Vrije Ruimte (GA, 2020)
Het college ziet de Vrije Ruimte als een cruciaal onderdeel van de stedelijke leefomgeving.
Het ontstaat van onderop en wordt collectief vormgegeven. Het zijn niet-commerciële plekken waar mensen elkaar ontmoeten, waar ruimte is voor experimenteren en reflecteren en waar men zich in kan zetten voor maatschappelijke doelen. Het initiatief ligt bij de burgers, in de luwte van marktwerking en overheidsbeleid. Ze dragen bij aan sociale cohesie en inclusiviteit. Het zijn kortom plekken in de stad die Amsterdam van oudsher maken tot de aantrekkelijke stad die ze is: met ruimte voor álle groepen en een soms schurende 'tegencultuur'. Vrije Ruimte is voor de stad van grote maatschappelijke waarde.

Met de huidige groei en verdichting van de stad wordt ruimte steeds schaarser en duurder. Daarmee komt ook de Vrije Ruimte onder druk te staan: bestaande locaties dreigen te verdwijnen wanneer huurcontracten aflopen en er is steeds minder (betaalbare) ruimte voor nieuwe initiatieven.

Amsterdam besloot daarom om bestaande Vrije Ruimte te beschermen en nieuwe beschikbaar te stellen. In dit kader is een inventarisatie gemaakt van bestaande initiatieven welke in kaart zijn gebracht, en zijn succesfactoren en knelpunten benoemd. Een van de dilemma's is het spanningsveld tussen het (vaak) ongereguleerde of spontane karakter van een Vrije Ruimte en de wens van de gemeente om te reguleren. Daar waar Vrije Ruimte is spant de gemeente zich in om dit te beschermen, maatwerk te bieden bij de toepassing van regels, toegankelijk en beschikbaar te houden, en de samenwerking met initiatiefnemers en stakeholders te zoeken. De rollen en verantwoordelijkheden omtrent de samenwerking met Ruigoord zijn conform de Expeditie Vrije Ruimte.

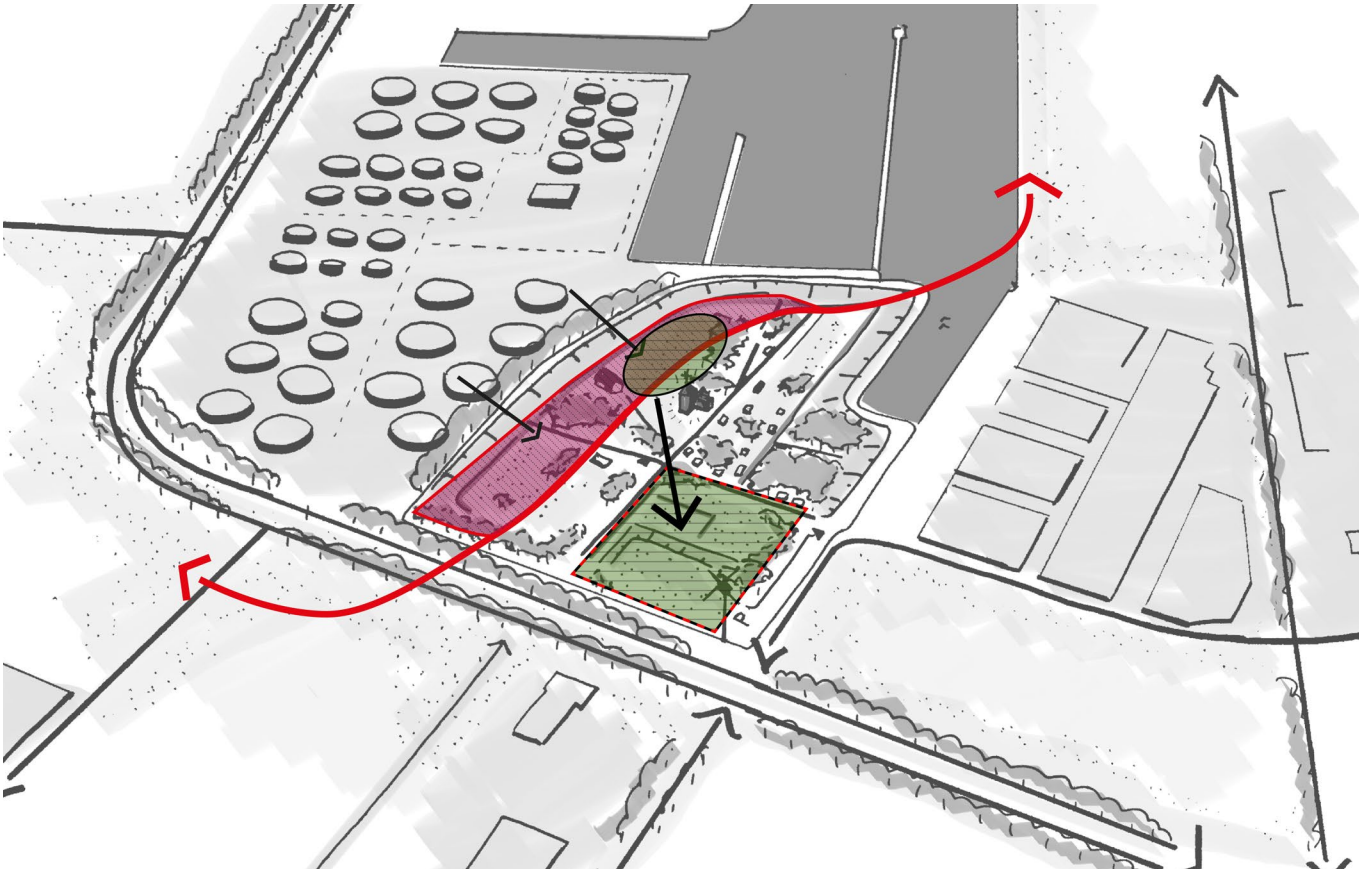

Afbeelding 4.6: Verplaatsing festivalterrein richting het zuidwest terrein

Nachtcultuur
Naast Vrije Ruimte geeft Amsterdam aandacht aan nachtcultuur in *Toekomst van de Nacht* (Gemeente Amsterdam 2021). Ruigoord wordt hierin als cruciaal onderdeel genoemd. Kunst en cultuur in Amsterdam houdt niet op om twaalf uur 's nachts. De gemeente erkent de betekenis van de nachtcultuur voor de ontwikkeling van Amsterdam in brede zin: cultureel en artistiek, sociaal-maatschappelijk én economisch. In een stad met meer dan 180 nationaliteiten is de diversiteit aan cultuur, muziek en dans bijzonder groot. Voor velen blijft de nacht een leven lang betekenisvol. De nachtcultuur wordt gekoesterd als plek waar diverse mensen zich thuis voelen en waar ze een deel van hun persoonlijkheid en identiteit blijvend kunnen voeden. Zo moet er blijvend ruimte gezocht worden voor festivals, voor de dag maar ook voor de nacht. Gebrek aan ruimte in een groeiende stad zijn een grote uitdaging.

Op Ruigoord is de nachtcultuur - net als dagcultuur - ook een belangrijk programmaonderdeel. Ruigoord is door zijn ligging ver van bewoning hiervoor een al bestaande en vaste plek die gekoesterd wordt.

Evenementenbeleid; locatieprofiel voor Ruigoord (Gemeente Amsterdam, 2025)
De conceptlocatieprofielen maken deel uit van het nieuwe evenementenbeleid dat op 20 mei jl. door het college is vastgesteld. De stukken zijn vervolgens voorgelegd aan de stadsdelen voor een adviesronde en ter inzage gelegd voor inspraak tot 18 juli 2025. Het Locatieprofiel 2027 voor Ruigoord is vastgesteld op 8 oktober 2025 en is als bijlage 1 toegevoeg aan dit toetsingskader.

De aanwezigheid van Evos naast Ruigoord zorgt voor beperkingen in het gebruik van het terrein bij grootschalige evenementen. In het locatieprofiel zijn daarom regels en voorwaarden opgenomen die van toepassing zijn op evenementen en waaraan de vergunningaanvraag moet voldoen (conform het Besluit Kwetsbare Leefomgeving). Zo wordt een maximum gesteld aan het aantal bezoekers (minder dan 5000 personen tegelijkertijd aanwezig) en aan het aantal evenementen (maximaal 12 dagen per jaar een grootschalig evenement) dat Ruigoord jaarlijks mag organiseren. In verband met de risicocontour van Evos mag niet het gehele terrein voor evenementen worden gebruikt. Om het risico bij grootschalige evenementen te beperken, is besloten om het deel van het festivalterrein met de grootste podia te verplaatsen naar Ruigoord Zuidoost (zie afbeelding 4.6).

Gebiedsgericht omgevingsprogramma Haven
Momenteel wordt gewerkt aan een Gebiedsgericht Omgevingsprogramma Haven (GOP). Dit wordt een beleidskader dat tussen de omgevingsvisie en het omgevingsplan in ligt en de ambities voor dit gebied nader uitwerkt. Het geeft daarnaast een goede basis voor de actualisering van het omgevingsplan. Het Ruimtelijk Toetsingskader voor Ruigoord is eerder afgerond dan het GOP en vormt input voor het omgevingsprogramma.

Interieur kerk Ruigoord met muurschildering van Gijs Frieling

Fotograaf: Aad Hoogendoorn

5. Ruimtelijk Toetsingskader 2025-2035

Wat is een ruimtelijk toetsingskader?
Een ruimtelijk toetsingskader is het geheel van beleidsuitspraken en uitgangspunten die betrekking hebben op de ruimtelijke ontwikkeling van een bepaald gebied. Het beschrijft de gewenste ruimtelijke ontwikkeling en vormt het referentiekader waaraan nieuwe initiatieven, plannen of aanvragen worden getoetst om te bepalen of deze passen binnen de gestelde visie en regels.

Dit kader
Dit toetsingskader wordt gebruikt door overheden (zoals de gemeente Amsterdam) om aanvragen voor bijvoorbeeld bouwprojecten, gebiedsontwikkelingen of functiewijzigingen te beoordelen. Dit kader zal bij een volgende wijziging worden opgenomen in het omgevingsplan. Het is nu al geldig en dient ook ter toetsing voor gevraagde afwijking van het nog vigerende omgevingsplan (bestemmingsplan). Vergunningen, toezicht en handhaving worden gebaseerd op de in dit kader opgenomen regels, besluiten, uitgangspunten, beleidsuitspraken e.d. Na bestuurlijke vaststelling vormt het de basis voor het beoordelen van initiatieven die afwijken van het eerdere beleid of plan, bijvoorbeeld bij aanvragen voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA).

Het toetsingskader geeft richting aan de toekomstige ontwikkeling van Ruigoord, gegeven alle kwaliteiten die het heeft en zoveel mogelijk in lijn met de manier waarop het de afgelopen jaren al vorm heeft gekregen.

5.1 Toetsingskader in één oogopslag

In het onderstaand overzicht zijn de concrete toetsingscriteria opgenomen, zoals het in de voorgaande periode met betrokken partijen is afgestemd. Het maakt per functie of activiteit duidelijk welke afspraken er gelden en waar die aan getoetst worden. Hiermee wordt naar verwachting voldaan aan bovengenoemde uitgangspunten. Het kader staat ten dienste aan beleidsuitgangspunten en de mogelijkheid bestaat dat er met de tijd aanpassingen noodzakelijk blijken. Deze zullen alsdan goed onderbouwd en in overleg op de omgevingstafel moeten worden afgestemd met betrokken partijen. Structureel dient het aantal personen per hectare beperkt te blijven, zodat het gebied in principe opgenomen kan worden in een risicogebied. Daarnaast zal voor versterkte muziek in onder andere de kerk ook rekening gehouden worden met de geluidsruimte die de geluidskavel ter beschikking stelt.

Overzicht

Functie/activiteit	Afspraken/toetsingskader
Termijnen	• Huurovereenkomst Dorp: 25 jaar (1-1-2026 t/m 31-12-2050) • Huurovereenkomst Ruigoord Zuidoost: 10 jaar (1-1-2026 t/m 31-12-2035)
Ateliers	• Ateliers aanwezig op 1-1-2025 gelden als referentiesituatie. (N.B. in het lopende handhavingstraject kan nog blijken dat sommige gebouwen geen ateliers zijn dan wel niet aangepast kunnen worden om bouwkundig vergunbaar te zijn. Deze tellen niet mee in de referentiesituatie.) • In de komende 10 jaar is ruimte voor 1 à 2 ateliers per jaar erbij en een beperkte toename aan algemene cultuurfunctie zoals een tentoonstellingsruimte. De afspraak wordt concreet: ten opzichte van de referentiesituatie is ruimte voor 600m² b.v.o.[1] en 300m² b.v.o. voor andere bouwwerken/gebouwen, binnen de zones op de kaart (afbeelding 5.1). Deze uitbreidingsruimte geldt voor het deel dat voor 25 jaar wordt verhuurd aan stichting Ruigoord. In de donkerroze zone zijn alleen opslag- en werkplaatsen toegestaan. • Op Ruigoord Zuidoost zijn alleen bouwwerken toegestaan ten behoeve van het evenemententerrein. Dat zijn 'bouwwerken geen gebouw zijnde', met uitzondering van een eventueel te realiseren toiletgebouw. • Bij sloop van bouwwerken (onderdeel van de referentiesituatie) is nieuwbouw mogelijk met een meter-voor-meterprincipe (als iets wordt gesloopt, dan mag dat oppervlak worden 'teruggebouwd). • Alle vaste opstallen zijn eigendom van Havenbedrijf Amsterdam. De gebruiker beheert de opstallen. Dit geldt ook voor de nieuwbouw.
Kerk	Gebruik voor bijeenkomsten conform programma dat toeziet op aantal dagen, aantal personen en verblijfsduur. Dit is gebaseerd op het advies van Haskoning, zie bijlage 2. Voor de kerk wordt het volgende gebruik toegestaan: • Bijeenkomsten (dagelijks) met minder dan 50 personen • Bijeenkomsten met meer dan 50 personen en minder dan 4 uur, 2 keer per week • Bijeenkomsten met meer dan 50 personen en langer dan 4 uur, maximaal 20 etmalen[2] per jaar. • Gebruik van de kerk tijdens festivals met meer dan 50 personen en langer dan 4 uur, maximaal 12 etmalen per jaar. Met dit gebruik is de kerk geen kwetsbaar gebouw in de zin van Bijlage VI van het Bkl.
Evenementen	Gebruik voor evenementen conform locatieprofiel: • 12 evenementendagen voor grote evenementen, maximaal 4999 aanwezigen • 10 evenementendagen, ca. 500 aanwezigen • Activiteiten met hoge personenconcentraties, zoals een hoofdpodium, zo ver mogelijk verwijderd van risicogevende activiteiten in de omgeving • Parkeren en publiekscamping voor evenementen liggen buiten dit plangebied. Afspraken daarover worden gemaakt als onderdeel van het locatieprofiel. • Per 1 jan 2026 maximaal 50 personen als crewcamping. • Respecteren van aanwijzingen en maatregelen bij vergunningsverlening voor natuurbescherming, bereikbaarheid en (verkeers-)veiligheid. • Onder een dag moet hier worden verstaan: een aangesloten periode van 24 uur.

1 Bruto vloeroppervlak NEN2580
2 Een etmaal is een periode van 24 uur, die ook over twee kalenderdagen kan vallen.

Parkeren	Structureel (voor alle functies en activiteiten m.u.v. grote evenementen (vanaf 2000 bezoekers)): Op het eigen, door Ruigoord gehuurde terrein, zowel in het dorp als langs de oostzijde van het festivalterrein (Ruigoord Zuidoost). Incidenteel (voor tijdens grote evenementen): Voor grote evenementen is de ruimte voor parkeren op eigen terrein ontoereikend. Voor deze evenementen wordt met gemeente en Havenbedrijf Amsterdam ruimte buiten Ruigoord afgesproken, mede als onderdeel van de evenementenvergunning. Voor de terreinen die op termijn niet meer beschikbaar zijn (zoals Oog, P20) wordt zo snel mogelijk naar een oplossing gezocht om de ondersteunende functies (parkeren, kamperen) te behouden.
Openbaar vervoer	Wanneer het Oog en P20 niet (meer) beschikbaar is worden openbaar vervoer en pendeldiensten ingezet door de initiatiefnemer.
Windturbines	• Geen bebouwing binnen de bestaande 10^{-5}-contour en de opstelruimte voor kranen van 25x25m. Parkeren binnen deze zone kan wel. • De windturbine wordt maximaal 12 dagen stilgezet tijdens grote evenementen die gebruik maken van de terreinen binnen de PR-contour van de windturbine.
Natuurbeheer	• Regels uit de vergunningen en ontheffingen en daaraan gerelateerde maatregelen waar Havenbedrijf Amsterdam voor verantwoordelijk is dienen gerespecteerd te worden. • Dat geldt in ieder geval voor de verschillende faunapassages, ruigtes en paddenschermen.
Waterbeheer	• Regels uit de vergunningen en ontheffingen en daaraan gerelateerde maatregelen waar Havenbedrijf Amsterdam voor verantwoordelijk is dienen gerespecteerd te worden. • Dat geldt in ieder geval voor het onderhoud van de taluds en het watervoerend houden van bestaande watergangen en duikers.
Personendichtheid	Voor het westelijk deel van het havengebied (zie afbeelding 4.4, de paarse vlek) geldt in de toekomst een streefwaarde van maximaal 15 personen per hectare voor de reguliere bedrijfsvoering. Voor Ruigoord houden we deze streefwaarde ook aan. Dat geldt dus niet voor de evenementen, maar wel voor het aantal mensen dat gangbaar aanwezig is (gemiddeld meer dan 4 dagen per week, meer dan 4 uur per dag).

Toetsingskader Plangebied

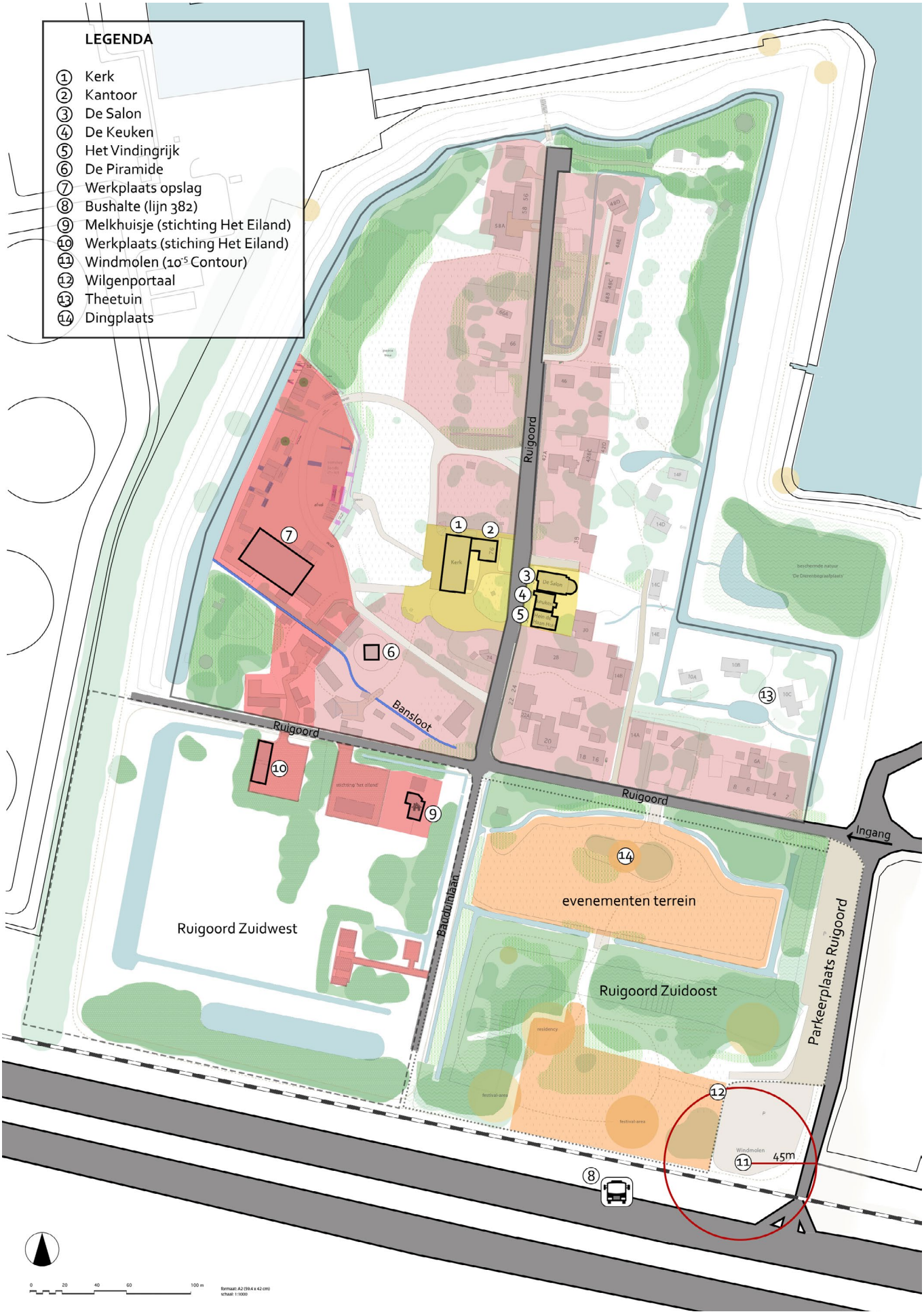

Afbeelding 5.1

De Kaart
De kaart verbeeldt de genoemde afspraken en toetsingscriteria (de regels) in de tabel.

5.2 Toelichting op de regels

Het programma van Ruigoord bepaalt voor een belangrijk deel de toelichting op de regels uit het bovenstaande overzicht.

Activiteiten en evenementen
Activiteiten op Ruigoord bewegen zich tussen een gecureerd artistiek programma en spontane creatieve uitingen. Dat leidt tot experimenteren en uitwisseling tussen gevestigde kunst en aanstormend talent. Jaarlijkse hoogtepunten zijn onder meer *Vurige Tongen* (Pinksteren) voor poëzie/muziek, en *Openbare Werken* (september) voor scheppende kunst. Elke maand is er het *Woord in Ruigoord*, een laagdrempelig podium. Belangrijke jaarlijkse programmaonderdelen zijn Landjuweel (augustus) en Solstice (midzomernacht). Uitgangspunt is daarbij de creatieve participatie van het deelnemende publiek.

Huurgrens Ruigoord 25 jaar

Huurgrens Stichting 't Eiland

Ruigoord Zuidoost 10 jaar

groene rustige ruimte (flora-fauna krijgen kansen)

evenemententerrein (laag en hoog)

Ateliers (fine-arts)

Centrumgebied

Opslag en grove werkzaamheden

Water

Bansloot (cultuur, historisch landschap)

Parkeren

Openbare wegen

Melkhuisje

Bushalte

Spoorlijn

Wekelijks is er op zaterdag en zondag muziekprogrammering van klassiek en jazz tot dance, van live bands tot dj's. Bovendien is er ruimte voor try-outs en oefen-, repeteer- en experimenteerruimte voor singer-songwriters, theatergroepen en muzikale ensembles.

In de praktijk wordt aan de hand van het seizoen, de tijdgeest, het weer bepaald of iets binnen of buiten wordt georganiseerd. Vaak is de kerk, als centrum van Ruigoord, de meest logische plek hiervoor. Naast de kerk kan ook het wilgenportaal, de theetuin, de Dingplaats, of een andere plek gekozen als dit beter past bij het georganiseerde evenement (zie afbeelding 5.1 Toetsingskader Plangebied).

Ateliers (licht-roze zone op de kaart: Toetsingskader Plangebied)
De ateliers zijn kleine gebouwen waar één of enkele mensen gebruik van maken. Ateliers zijn 'beperkt kwetsbare' gebouwen. In het dorp kunnen nog een aantal ateliers worden toegevoegd in de daarvoor aangewezen (roze) zones, welke aansluiten bij de oude lintbebouwing langs de hoofdinfrastructuur. Ruigoord overweegt het toevoegen van één à twee atelier per jaar, maar ook het slopen van ateliers waar nodig. Het uitgangspunt is dat er met mate wordt bijgebouwd, passend bij de kleinschalige maat en schaal van het dorp. In dit kader is ruimte om maximaal 600m² ateliers en 300m² andere bebouwing, passend bij de culturele functie van Ruigoord, in 10 jaar toe te voegen, binnen de daartoe aangegeven zone op de kaart.

Met dit toetsingskader verandert niets aan de afspraken over nachtverblijf in ateliers zoals die gelden sinds de legalisatie van Ruigoord in 2000. Nachtverblijf in de ateliers is wel toegestaan (voor de huurders en gebruikers van de ateliers) voorzover dat ondergeschikt is aan de functie als atelier. Dit geldt niet voor de werk- en opslagplaatsen in de donkerroze zones.

De kerk (gele zone op de kaart: Toetsingskader Plangebied)
De kerk ligt in het centrumgebied van Ruigoord (gele zone op de kaart). Dit is de plek voor verschillende soorten van bijeenkomsten. Bijeenkomsten met maximaal 50 personen kunnen met grote regelmaat (dagelijks) plaatsvinden omdat het geen groot aantal personen betreft. Grotere bijeenkomsten (meer dan 50 mensen) zijn aan regels gebonden, omdat een bijeenkomstfunctie met een groot aantal personen als een 'kwetsbaar gebouw' wordt aangemerkt als dat regelmatig en een groot deel van de dag plaatsvindt. Ruigoord, en daarmee ook de kerk, wordt

onderdeel van een risico-gebied en mag daarom geen “kwetsbaar gebouw of locatie” omvatten in de zin van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Ruigoord houdt het programma voor de kerk daarom beperkt, inclusief de rol van de kerk bij grootschalige evenementen in het huidige locatieprofiel (dus bijvoorbeeld bij Landjuweel en Vurige tongen). Zie locatieprofiel in bijlage 1.

De stap die we met het ruimtelijk kader zetten om het gebruik van de kerk zodanig te reguleren dat het als beperkt kwetsbaar kan worden gezien is daarom een beperking van het gebruik voor Ruigoord. Het gebruik was daarvoor nauwelijks vastgelegd. Doordat het om een begrenzing c.q. beperking van het gebruik van de kerk op Ruigoord gaat, is het een *verruiming* van de toekomstige risicoruimte voor bedrijven in de omgeving, zoals Evos.

Het evenementen-terrein (oranje zone op de kaart: Toetsingskader Plangebied)
Ruigoord Zuidoost is het aangewezen festival- en evenemententerrein. Het locatieprofiel van het evenementenbeleid is bepalend voor de frequentie en omvang van de evenementen (maximaal 12 evenementendagen van maximaal 4999 personen tegelijk aanwezig). Ook dit wordt door de risicovolle omgeving beperkt. Ruigoord Zuidoost wordt daarnaast voor meerdere kleinere evenementen gebruikt, zoals bezoek aan een beeldentuin of een openluchtpodium met kleinschalige muziek- en theatervoorstellingen.
Het terrein is ingericht voor het faciliteren van deze evenementen. Voor de inrichting was ook een natuur-vergunning nodig in verband met de aanwezigheid van onder meer de wezel. Ten behoeve van deze vergunning is een plan opgesteld in het Activiteitenplan Wezel (Habitus i.o.v. Havenbedrijf, zie par. 2.3). Havenbedrijf Amsterdam heeft de grondwerken uitgevoerd.

Beperkt kwetsbare evenementen
Met de komst van de Omgevingswet werd geregeld dat voortaan evenemententerreinen expliciet als beperkt kwetsbare locatie worden aangemerkt en vanaf 5000 personen als kwetsbare locatie. Daarom is bij het opstellen van het locatieprofiel in 2021 en 2025 en ook bij het ruimtelijk toetsingskader gekozen om de omvang van evenementen te beperken tot maximaal 4999 personen om te zorgen dat geen kwetsbare locatie is. Daarnaast is gekozen voor een verschuiving naar het zuidoosten om de afstand tot risicobronnen te vergroten én is het maximaal aantal dagen van grote festivals beperkt tot 12. Het terrein binnen de huidige veiligheidscontour mag niet meer voor publieksfuncties van festivals en evenementen worden gebruikt. De mogelijkheid voor evenementen op Ruigoord Zuidoost treedt in de plaats van het terrein in de veiligheidscontour en betreft dus geen verruiming. Daarnaast is het een beperking omdat een maximaal aantal personen en een maximaal aantal dagen wordt vastgelegd.

Ten opzichte van het huidige bestemmingsplan is dit een vergaande beperking, met dien verstande dat het ter plekke van de bestemming Bedrijf-2 in Ruigoord Zuidoost inderdaad gaat om een afwijking van de bestemming. Na vaststelling van dit toetsingskader zal Ruigoord een omgevingsvergunning moeten aanvragen om de komende 10 jaar, binnen de reeds bekende grenzen van het locatieprofiel en de daar ook genoemde maximum van 12 dagen voor grotere festivals, toestemming te kunnen krijgen in strijd met de bedrijfsbestemming. In die omgevingsvergunning moeten ook voorwaarden worden meegenomen over zelfredzaamheid en dergelijke. De aan te vragen evenementenvergunning vraagt ook om een afweging t.b.v. de ecologie.

Crewcamping
Vanaf 1973 is er altijd gekampeerd zodat vrijwilligers er kunnen werken, co-creëren en het festival-terrein kunnen op- en afbouwen. Hiervoor werd op evenemententerrein Ruigoord Zuidoost een kleine camping voor medewerkers toegestaan voor maximaal 100 personen (Vorige locatieprofiel Ruigoord, vastgesteld februari 2021[3]). Deze camping is in strijd met de bestemming Bedrijf-2 en werd daarom per festival tijdelijk toegestaan met een omgevingsvergunning. De beste plek hiervoor is buiten de veiligheidscontour van de windturbine. Een camping van meer dan 50 personen is echter een kwetsbare locatie in de zin van het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (Bkl, Bijlage VI). Deze vorm van nachtverblijf wordt enkel ter ondersteuning van de festivals toegestaan en moet ook onderdeel worden van de omgevingsvergunning voor 10 jaar voor de evenementen. Het locatieprofiel wordt daarom aangepast met een crewcamping van maximaal 50 personen (zie ook alinea Evenementenbeleid).

Deze beperking van de crewcamping binnen de grenzen van Ruigoord tot maximaal 50 personen treedt op 1 januari 2026 in werking.

3 https://amsterdam.raadsinformatie.nl/vergadering/774885#ai_5778512

[3] https://amsterdam.raadsinformatie.nl/vergadering/774885#ai_5778512

Bezoekerscamping
De bezoekerscamping voor het meerdaagse Landjuweelfestival ligt op een kavel dat buiten de grens van dit toetsingskader ligt. Hier doet het toetsingskader geen uitspraken over.

Grove werkzaamheden en opslag (donkerroze zone op de kaart: Toetsingskader Plangebied)
Het gebied zuidwestelijk van de kerk, de donkerroze zone is de plek voor de 'dirty arts', waar in de gebouwen de grovere werkzaamheden plaatsvinden tezamen met opslagruimte voor bouwmaterialen, bouwmachines, gereedschap en werktuigen. Deze zone wordt extensief 'bevolkt'. Bebouwing in de lichtroze en donkerroze zone moeten met vergunning worden gebouwd. Er mag niet langdurig worden verbleven, bewoning is verboden (Omgevingswet).

Centrumgebied (de gele zone op de kaart: Toetsingskader Plangebied)
Het centrumgebied (geel) is de omgeving links en rechts van de Ruigoordweg ter hoogte van de kerk, met naast de kerk het kantoor, de salon, keuken en Vindingrijk. Het vormt het hart van de culturele gemeenschap en het is de plek voor verschillende activiteiten van Ruigoord, zoals de dorpsraad van de atelierhouders en de diverse commissies, en (de daarmee gepaard gaande) kleine bijeenkomsten.

Stichting het Eiland
Onder de middenweg ligt aan op de zuidwestkavel het terrein van de Stichting het Eiland. De stichting heeft hiertoe het grondgebied Zuidwest formeel in bruikleen van Havenbedrijf Amsterdam. Zuidwest heeft voormalige woningen en boerenopstallen/ historisch erf (Hoeve Ruigoord) ingebed in een ecologisch beheerd terrein. Alle opstallen en gebouwen worden uitsluitend gebruikt als beheergebouw, kantoor, atelier, werkplaats en ontvangstruimten.

Het terrein is vooral (in)gericht op rust en natuur en geeft ruimte aan waterberging langs de dijklichamen. Volgens bruikleenovereenkomst met Havenbedrijf Amsterdam bevinden er binnen Ruigoord Zuidwest een beperkt en maximaal vastgesteld aantal mensen voor een beperkt aantal werkdagen en werkuren per week.

Groen
Door de relatieve rust voor een groot deel van het jaar en het extensieve beheer is Ruigoord ook een groene oase geworden. Vooral de bosschages, hogere bomen en struweel langs de dijklichamen bieden leefruimte voor flora en fauna. Alleen is de ligging vooralsnog geïsoleerd ten opzichte van de HGS en het nabijgelegen groene Geuzenpad.

Afbeelding 5.2: Bereikbaarheid

5.3 Parkeren en bereikbaarheid

Ruigoord ligt ruim 8 km van het centrum van Amsterdam en ongeveer 7 km af van station Sloterdijk, en 3 km van station Halfweg. Afbeelding 5.2 illustreert de bereikbaarheid van Ruigoord.

Openbaar vervoer en wandelen
Veel bezoekers komen met lijnbus 382 vanaf Sloterdijk Centrum (station) of IJmuiden. Deze rijdt frequent van 7 uur 's ochtends tot middernacht. Vanaf station Halfweg is het ongeveer 45 minuten te voet. Vanaf het busstation ontbreekt een voetpad en voetgangersoversteekplaats op de Wespoortweg en (de kruising met) de Accraweg richting Ruigoord. Voor extra veiligheid van bezoekende voetgangers is de aanleg van een voetpad op deze plek aan te bevelen.

Auto en parkeren
Veel atelierhouders komen met de auto. Zij parkeren in het dorp aan de rechterzijde van de verharde hoofdwegen of net buiten het dorp op de verharde parkeerplaats langs de Accraweg aan de oostzijde van het evenemententerrein. Deze biedt plaats aan ongeveer 50 auto's. Voor bezoekers wordt deze parkeerplaats ook gebruikt. Het parkeerterrein wordt getrokken bij Ruigoord Zuidoost dat aan Ruigoord wordt verhuurd voor de komende 10 jaar. Omdat Ruigoord midden in een bedrijventerrein ligt, dient de extra parkeerbehoefte die hier bovenop nodig is te worden opgelost binnen het dorp, conform de beheerregels voor alle gevestigde bedrijven in de haven. Parkeren op of aan de hoofdwegen is in het havengebied niet toegestaan. Ruigoord Zuidwest moet bereikbaar blijven tijdens evenementen.

Parkeren buiten Ruigoord
Voor de grote evenementen parkeren bezoekers op P20 aan de Heining of op het Oog, voor de tijd dat ze nog beschikbaar zijn.

Structureel parkeren
Ruigoord moet voor de structurele parkeervraag in het dorp Ruigoord een passende oplossing creëren. Het parkeerterrein aan de oostrand van het evenemententerrein wordt aan de 10-jarige huurovereenkomst van Ruigoord Zuidoost toegevoegd.

Fiets
Er liggen diverse fietspaden naar Ruigoord. Vanaf het centrum is het ongeveer 45 minuten fietsen. Langs de Westpoortweg ligt een fietspad. Er is ook een recreatieve fietsroute, aangegeven als de *Ruigoord fietsroute*. Deze loopt door bebost gebied en is matig verlicht. Bij grote evenementen is buiten het dorp extra fietsstalgelegenheid een wens van Ruigoord.

Ateliers langs de toegangsweg van Ruigoord

6. Participatie

Ten behoeve van het opstellen van dit Ruimtelijke Toetsingskader Ruigoord is een uitgebreid en intensief participatietraject doorlopen. Vanaf voorjaar 2024 is dit begonnen, in eerste instantie met werksessies met mensen van Stichting Ruigoord (Stichting Ruigoord, Stichting Landjuweel 2000 en Stichting Ruigoord 100 jaar). Belangrijk was de start met het bespreken van de programmering van de kerk als centrum van (publieke) activiteiten. Hierna zijn er structureel bijeenkomsten geweest met Ruigoord, en is het concept toetsingskader meerdere malen doorlopen om het aan te scherpen op teksten en de uitwerking van de kaart van het plangebied, tegemoetkomend aan wettelijke eisen en wensen van de gebruikers.

Met het resultaat van deze sessies, is het concept daarna in diverse bijeenkomsten afgestemd met Havenbedrijf Amsterdam, en andere belang-hebbende partijen zoals de provincie Noord-Holland, Stichting Het Eiland, de Omgevingsdienst NZKG, Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland en het naastgelegen tankopslagbedrijf Evos. Deze partijen hebben van begin 2025 tot in de zomer een waardevolle inbreng geleverd bij het zoeken naar oplossingen voor het spanningsveld tussen publieksactiviteiten op Ruigoord en de risico's die voortvloeien uit de (toekomstige) omliggende bedrij-vigheid.

De input van de belanghebbenden is meegenomen in het concept Ontwerp Ruimtelijk Toetsingskader Ruigoord dat halverwege september ter inzage is gelegd. Alle bovengenoemde belanghebbenden hebben ook een zienswijze ingediend. De zienswijzen op het concept zijn opgenomen in de Nota van beantwoording en meegenomen in dit toetsingskader.

Bijlage 1: Locatieprofiel Ruigoord 2027

Hieronder is het locatieprofiel Ruigoord opgenomen, afkomstig uit het document Locatieprofielen 2027 van de gemeente Amsterdam, gedateerd 26 augustus 2025.

Vastgesteld door de gemeenteraad van Amsterdam op 9 oktober 2025.

Plankaart locatieprofiel Ruigoord

Maximumaantal bezoekers gelijktijdig aanwezig	Tot 5.000 aantal personen gelijktijdig aanwezig			
rootte	Ca. 70.000 m²			
	Aantal evenementen per jaar	Waarvan aantal meerdaagse evenementen	Aantal evenementendagen per jaar	Max. aantal evenementdagen met 76-85 dB(C)
0 1.500 bezoekers	obva	-	10	-
1.501 3.000 bezoekers	-	-	-	-
3.001 6.000 bezoekers	9	5	12	7
6.001 10.000 bezoekers	-	-	-	-
10.001 20.000 bezoekers	-	-	-	-
Meer dan 20.000 bezoekers	-	-	-	-
Toelichting	Zie aangepaste voorwaarden muziekevenementen Ruigoord.			

Specificaties bij evenementen	• Het evenemententerrein ligt buiten de veiligheidscontour. Onderdelen van evenementen waar grote groepen bij elkaar komen, zoals muziekpodia, staan bij voorkeur op afstand van de contour. Grote evenementen dienen daarom geconcentreerd te zijn in het Zuidoostelijk deel van het locatieprofiel zoals aangegeven op de plankaart. Op het deel van het evenemententerrein rondom de grote kerk mogen wel kleinere activiteiten plaatsvinden, zolang deze passen binnen het Ruimtelijke Toetsingskader Ruigoord.
	• Ruigoord valt binnen het bestemmingsplan Afrikahaven. De bestemming van de evenementenlocatie is 'Cultuur en Ontspanning'. Het organiseren van evenementen is mogelijk binnen deze bestemming. Het zuidoostelijke deel van de locatie heeft de bestemming 'Bedrijf – 2'. Het organiseren van evenementen is strijdig met deze bestemming. Voor dit plandeel voor Ruigoord Zuidoost wordt in de toekomst de bestemming aangepast, maar momenteel moet voor evenementen op dit deel een tijdelijke omgevingsvergunning worden afgegeven. (artikel 2.12 lid 1 sub a onder 2 Wabo jo. Artikel 4 lid 11 bijlage II Bor).
	• Op een deel van Ruigoord is de 'Gebiedsaanduiding veiligheidszone – bevi' van toepassing. De evenementenlocatie ligt buiten deze aanduiding.
	• Op het zuidoostelijke deel van Ruigoord is ook de 'Gebiedsaanduiding windturbine 2' van toepassing. Dit is de veiligheidszone rond de windturbine. Als evenementen daarbinnen worden gehouden moet in de omgevingsvergunning ook rekening gehouden worden met deze windturbine. De eenvoudigste beheersmaatregel is het stilzetten van de turbine tijdens het evenement.
	• Voor grote muziekevenementen (totaal 7 dagen per jaar) kan een verlenging van de eindtijd van 23.00 worden aangevraagd tot maximaal 01.00 uur. Voor Landjuweel (4 dagen van totaal 7) is dat maximaal 05.00 uur. Voor de verlenging na 23.00 uur gelden de onderstaande voorwaarden:
	  • Er wordt ongeacht het aantal bezoekers voldaan aan het meest recente meet- en rekenprotocol en de BBT lijst voor categorie I evenementen.
	  • In de periode na 23.00 uur geldt om slaapverstoring zoveel mogelijk te voorkomen:
	  - De vastgestelde nachtnorm (tussen 65 en 70 dB(c)) geldt ter hoogte van de Bauduinlaan 36-42 te Amsterdam en Machineweg 5-6 te Halfweg. De hiervoor genoemde nachtnorm van 65-70 dB(C) geldt voor op alle geluidsgevoelige bestemmingen in de omgeving.
	  - Op FOH meetpunt(en) het popspectrum (max 6 dB tussen A en C waarde).
	  - In afwijking van de rusttijden tussen twee evenementdagen op dezelfde locatie geldt voor evenementen die eindigen om 01.00 uur een verkorte rusttijd van 11 uur.
	  • In afwijking van de rusttijden tussen twee evenementdagen op dezelfde locatie geldt voor Landjuweel:
	  - De nachtnorm is van kracht tot 12 uur na het tijdstip van beëindigen van de muziek op de voorgaande evenementendag zoals is opgenomen in de vergunning.
	  - Tussen opvolgende evenementdagen zit een muziekonderbreking van minimaal 8 uur
	  • Alle FOH meters en omgevingsmeters meten continu gedurende het gehele evenement, ook als de area buiten gebruik is.
	• De geldende bestemming van Ruigoord en omliggende percelen laat geen camping (kwetsbare locatie) toe. Mocht een camping voor festivalbezoekers gewenst zijn dan dient de initiatiefnemer hiervoor een aanvraag te doen.
	• Ten behoeve van de op- en afbouw van evenementen is binnen het evenemententerrein een kleine camping voor medewerkers toegestaan voor maximaal 50 personen.			

Op- en afbouw	Conform stedelijke richtlijn voor de delen die zich kenmerken als openbare ruimte. (Dit betreft de wegen met bestrating). Specifiek/uitzondering: • Op het eigen terrein geldt een maximale termijn van 31 dagen (na de start van het evenement). Voor bouwwerken die langer dan 31 dagen staan is een omgevingsvergunning nodig.
Rust-/herstelperiode	Conform stedelijke richtlijn
eluid	Conform stedelijke richtlijn Specifiek/uitzondering:
	• Tijdens evenementdagen kunnen, mits in de vergunning opgenomen, muziekoptredens na 23.00 uur onder voorwaarden plaatsvinden. Dit betreft optredens met hooguit een kleine zanginstallatie zonder separate basversterking om de overlast in de omgeving zoveel mogelijk te beperken binnen de geluidsnormen van het activiteiten besluit (max 40 dB(A) op 50 meter van de grens van het terrein tussen 23-07 uur waarbij rekening gehouden wordt met eventuele correcties t.a.v. muziekgeluid). • Indien muziek ten gehore wordt gebracht tussen 23.00 en 07.00 moet dit in het akoestisch onderzoek worden meegenomen, waarbij de gebruikte geluidsinstallatie en de afstraling daarvan grafisch wordt aangegeven en ingetekend en de maximale FOH waarde(n) en de bijbehorende gevelbelasting wordt uitgewerkt in relatie tot bovengenoemde norm uit het activiteitenbesluit. Ter regulering van de basgeluiden wordt een verschil van maximaal 6 dB gehanteerd tussen de dB(A) en dB(C) waarde FOH. • Tijdens de optredens wordt permanent gemeten volgens het meet- en rekenprotocol evenementen voor categorie I evenementen zowel bij de FOH als in de omgeving (50 meter buiten de inrichtinggrens).
Flora/fauna	Conform stedelijke richtlijn Specifiek • De vliegroutes van de vleermuizen dienen onverlicht te blijven. Het water en de oevers mogen tijdens evenementen niet gebruikt worden in verband met de rugstreeppadden. • Er zal nader onderzoek gedaan moeten worden naar het gebruik door vleermuizen van het terrein. Aan de hand van de uitkomsten zullen eventuele extra maatregelen genomen moeten worden.
Veiligheid	• Omliggende bedrijven hebben strikte veiligheidsvoorschriften. • De Accraweg kan alleen als entree gebruikt worden als bestemmingsverkeer doorgang heeft en mits dit in een mobiliteitsplan is uitgewerkt en goedgekeurd. De omliggende bedrijven moeten ten alle tijden bereikbaar blijven evenals de aanrijroute voor nood- en hulpdiensten. • Vluchtroutes over de dijk dienen voldoende verlicht (rekening houdend met scheepvaart) en veilig beloopbaar te zijn. • Ruigoord ligt aan het water, dit betekent dat verlichting aangepast moet worden (mag het scheepvaartverkeer niet storen). Zwemmen in het water is verboden. • Bij een aantal evenementen zijn er gezinnen met kinderen aanwezig. In de veiligheidseisen moet rekening gehouden worden met deze kwetsbare groep.
Parkeren/fietsparkeren	Parkeren kan op de kavel ten noorden van Ruigoord, aan de Ruijgoordweg, zolang de kavel beschikbaar is.
Bereikbaarheid OV	Op korte afstand, Westpoortweg, is een bushalte. Deze rijdt ‘s nachts niet.
Overige verkeersaspecten	• Wanneer er bij Ruigoord en N1 tegelijkertijd evenementen plaatsvinden, is de weg p20 niet beschikbaar voor evenementenbezoekers van Ruigoord. • Ruigoordweg en Westpoortweg kunnen niet worden afgesloten in verband met bedrijfsvoering van omliggende bedrijven. • De Accraweg mag alleen worden gebruikt als dit door de veiligheidsdiensten akkoord wordt bevonden en mits bestemmingsverkeer mogelijk blijft. • Wegen op Ruigoord dienen zowel tijdens op- en afbouw en ook tijdens evenementen vrij te zijn van voertuigen. • Direct aanliggende voetpaden en een taxiopstel ruimte ontbreken.
Voorzieningen	Er zijn geen voorzieningen voor evenementen aanwezig.
Omschrijving locatie	Ruigoord is een voormalig eiland en een dorp met dezelfde naam in de Houtrakpolder in de gemeente Amsterdam. Het dorp werd 24 juli 1973 gekraakt. Begin 1999 werd het bestemmingsplan Afrikahaven vastgesteld, waar havengebonden bedrijvigheid gefaciliteerd kon worden. In dit bestemmingsplan is voorzien dat Ruigoord de bestemming cultuur en natuur kreeg. Inmiddels is Ruigoord ingesloten tussen verschillende bedrijven. De vestiging van tankterminal Evos naast Ruigoord zorgt voor beperking van het gebruik van het terrein bij grootschalige evenementen. Op het bedrijventerrein van Evos staan bovengrondse tanks voor gevaarlijke stoffen met een opslagcapaciteit van meer dan 1 miljoen m3. Aan de noordzijde van het evenemententerrein liggen laad- en losplaatsen voor schepen. Als met de gevaarlijke stoffen een incident plaatsvindt kunnen de gevolgen voor personen binnen de veiligheidscontouren groot zijn. Een calamiteit bij Evos kan grote impact hebben op de directe omgeving. Het terrein Ruigoord is slecht bereikbaar en ligt ver bij woningen vandaan, maar kan wel voor geluidsoverlast zorgen. Ruigoord is bijna 11 hectare groot en een deel is bebouwd. In verband met de veiligheidscontour mag niet het hele terrein voor evenementen gebruikt worden. Het evenemententerrein bestaat uit ruim 6 hectare. Ruigoord is een culturele vrijplaats. De kerk en de theesalon hebben een additionele horecafunctie. De omliggende gebouwen worden gebruikt als atelier.
Aansluiting bij stedelijk evenementen)beleid	Deze locatie biedt ruimte aan buurtevenementen en grootstedelijke evenementen (zie voor toelichting ‘Evenementenbeleid 2026’).
Aandachtspunten uit participatie niet bindend)	In de participatie zijn de volgende (niet bindende) punten aangedragen: • Er is sprake van steun voor het evenementenaanbod op Ruigoord in de huidige vorm. Door sommigen wordt geluidsoverlast ervaren, maar over het algemeen overheerst een positief beeld.
	Voor de volledige opbrengst van de participatie wordt u verwezen naar de participatieverslagen.

Bijlage 2: Advies Haskoning programma kerk Ruigoord

Notitie / Memo

Haskoning Nederland B.V.
Mobility & Infrastructure

Aan:	Merijn Vroonhof, gemeente Amsterdam
Van:	Christiaan Soer
Datum:	27 mei 2025
Kopie:	Simone van Dijk
Ons kenmerk:	BJ3778-Vervolgadvies Ruigoord-FINAL
Classificatie:	Projectgerelateerd
Gecontroleerd door	Click or tap here to enter text.

Onderwerp: **Vervolgadvies Ruigoord**

Begin 2024 heeft Royal HaskoningDHV de gemeente Amsterdam geadviseerd (hierna ook: Advies)[1] over de beleidsruimte die de gemeente heeft als het gaat om de toepassing van het begrip 'beperkt kwetsbare objecten' (in relatie tot de kerk op Ruigoord), bedoeld in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), waarbij een doorkijk naar de Omgevingswet (Ow) werd gegeven.

Naar aanleiding van dat Advies heeft de gemeente Amsterdam in kaart gebracht wat het huidige gebruik is.[2] De vraag wordt door de gemeente gesteld om deze resultaten te bezien in het licht van het eerdere Advies en daarbij ook de beoogde planologische beperking tot dat gebruik te betrekken. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen 'regulier gebruik' en 'incidenteel gebruik'. Op beide onderdelen wordt hierna ingegaan. Geconcludeerd wordt dat met het door de gemeente beschreven en via de planregels als zodanig beperkte gebruik het redelijk is om te concluderen dat het kerkgebouw op Ruigoord niet als kwetsbaar gebouw wordt aangemerkt maar als beperkt kwetsbaar gebouw.

Vooraf moet wordt nog het volgende opgemerkt. Zoals al in het Advies werd aangegeven, is de in dat advies aangehaalde rechtspraak erg casuïstisch, dat wil zeggen dat deze sterk bepaald wordt door de specifieke omstandigheden van het geval en datgene wat partijen in de procedure aan argumenten naar voren brengen. Desondanks zijn in dat Advies uit de rechtspraak enkele algemene lijnen gedestilleerd. Door deze algemene lijnen op de kerk in Ruigoord toe te passen kan beargumenteerd worden dat de kerk een beperkt kwetsbaar gebouw is. Een garantie dat de Afdeling bestuursrechtspraak deze lijn één op één over zal nemen, biedt dit echter niet.

De gemeente Amsterdam heeft aangegeven welk regulier gebruik plaatsvindt (waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen 'kleine bijeenkomsten' en 'grotere, maar kortdurende bijeenkomsten') en welk incidenteel gebruik plaatsvindt. Op beide wordt hierna ingegaan.

1. **Regulier gebruik**

a. Kleine bijeenkomsten (<50 personen)

De gemeente Amsterdam geeft aan dat het regulier gebruik in de eerste plaats bestaat uit het 2 tot 3 keer per week organiseren van kleine bijeenkomsten gericht op de eigen gemeenschap en kleinschalige sociaal-culturele activiteiten met minder dan 50 personen.

De vraag wordt gesteld of dit al dan niet 'een groot aantal personen' betreft.

---

[1] Advies kerkgebouw op Ruigoord - Beleidsruimte kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten, 18 maart 2024, kenmerk: BJ3778-RHD-XX-XX-ME-X-0001.
[2] Zie ook de Bijlage.

In het Advies wordt hierover opgemerkt dat op basis van de jurisprudentie van de Afdeling over het Bevi het uitgangspunt geldt dat wanneer doorgaans meer dan 50 personen gedurende een groot gedeelte van de dag in een gebouw aanwezig zijn, dit gebouw als een kwetsbaar object (onder de Ow: gebouw of locatie) moet worden aangemerkt.[3] Deze jurisprudentie is gebaseerd op de tekst van de Nota van toelichting bij het Bevi waarin het aantal van 50 personen (weliswaar vanwege andere redenen) wordt genoemd. Voor zover bekend is in (de toelichting bij) het Bkl niet uitdrukkelijk afstand genomen van deze lijn in de jurisprudentie.

Met de beoogde beperking in de planregels van het maximum aantal aanwezige personen tot maximaal 50 wordt aan dit uitgangspunt voldaan.

b. Activiteiten van korte duur

De gemeente Amsterdam geeft aan dat het regulier gebruik in de tweede bestaat uit kleine bijeenkomsten (2/3 van de gevallen) en voorstellingen (1/3 van de gevallen) waarbij meer dan 50 personen aanwezig kunnen zijn, die laatste beperkt tot maximaal 2x per week.

Omdat het om meer dan 50 personen gaat – en dus sprake is van ‘een groot aantal personen’, wordt de vraag gesteld of het om ‘doorgaans’ e/o ‘een groot gedeelte van de dag’ gaat.

In het Advies wordt opgemerkt dat het gebruik van een gebouw als ‘theater, bioscoop en stadions’ volgens de Nota van toelichting bij het Bevi (ook) als beperkt kwetsbaar object (onder de Ow: gebouw of locatie) kwalificeert, juist omdat personen daar gedurende een relatief korte tijd aanwezig zijn, dus niet ‘doorgaans’ of ‘een groot gedeelte van de dag’. Wat hierbij hieronder moet worden verstaan in termen van bijvoorbeeld de frequentie van dat gebruik, is daarbij van ondergeschikt belang, juist omdat ‘theaters, bioscopen en stadions’ als zodanig als beperkt kwetsbaar object worden aangeduid. Onder het Bkl zal dat niet anders zijn, aldus het Advies.

Hierbij wordt nog opgemerkt dat ook onder het Besluit kwaliteit leefomgeving wordt ook erkend dat dergelijke gebouwen waarin doorgaans grote aantallen personen een relatief korte tijd aanwezig zijn als ‘beperkt kwetsbaar’ kwalificeren. Over de categorie beperkt kwetsbare gebouwen, bedoeld in bijlage VI, onder A, aanhef en onder b[4] bij het Bkl, vermeldt de toelichting[5]:

> *Onderdeel b regelt gebouwen met een bijeenkomstfunctie, met uitzondering van de kinderopvang. Bij een bijeenkomstfunctie gaat het om een gebruiksfunctie voor het samenkomen van personen. Onder deze gebruiksfunctie kunnen bijvoorbeeld worden verstaan de kenmerkende ruimte van een congrescentrum, een kerk, een wijkgebouw, een bioscoop, een theater, een casino, een café, een restaurant, een kantine, een discotheek, een tentoonstellingsgebouw, een museum en een openbare bibliotheek. Onder een bijeenkomstfunctie in de zin van dit onderdeel valt niet een gebouw met een bijeenkomstfunctie voor kinderopvang. Deze gebouwen vallen onder de categorie zeer kwetsbare gebouwen.*

[3] Tenzij het gebouwen betreft waarvoor het vloeroppervlak in het Bkl maatgevend is.
[4] A. Beperkt kwetsbare gebouwen
(…)
b. een bijeenko Omdat het om meer dan 50 personen gaat – en dus sprake is van ‘een groot aantal personen’, wordt de vraag gesteld of het om ‘doorgaans’ e/o ‘een groot gedeelte van de dag’ gaat. mstfunctie, met uitzondering van een bijeenkomstfunctie:
1°. voor kinderopvang;
2°. voor dagverblijf van personen met een lichamelijke of geestelijke beperking;
3°. waarin doorgaans een groot aantal personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig is; of
4°. die een nevengebruiksfunctie is van een gebruiksfunctie, bedoeld onder E;
[5] Stb. 2018, 292, p. 906.

Met het in de planregels beperkt (tot 2x per week voor voorstellingen) toestaan van activiteiten van korte duur (max 4 uur), waarbij meer dan 50 personen aanwezig zijn[6], wordt aan dit uitgangspunt voldaan.

2. Incidenteel gebruik

De gemeente Amsterdam geeft aan dat het incidentele gebruik[7] bestaat uit:

a. 12 festivals (evenementen) per jaar waarbij de kerk binnen het evenemententerrein ligt en als podium/zaal wordt gebruikt[8]; en
b. 20 grote bijeenkomsten, voor maximaal 350 personen van langere duur.

Verwezen wordt naar wat hiervoor onder 'Activiteiten van korte duur' opgemerkt over de (sub)criteria 'doorgaans' en 'een groot gedeelte van de dag'.

Nu het incidentele gebruik niet 'doorgaans' plaatsvindt, wordt met deze beperking aan dit uitgangspunt uit het Advies voldaan. Het incidentele gebruik beperkt zich tot een beperkt aantal dagen in een jaar.

Ten overvloede wordt nog opgemerkt dat in het Advies bij de bespreking van de elementen 'doorgaans' e/o 'een groot gedeelte van de dag' verwezen wordt naar een uitspraak over een werkhaven en ponton[9]. Het is maar de vraag of een werkhaven en ponton onder het Bkl als beperkt kwetsbare locatie kwalificeren. Gelet op de enge omschrijving in Bijlage V, onder B, bij het Bkl[10] lijkt dat niet het geval. Desondanks laat deze uitspraak zien op welke wijze de rechter de elementen 'doorgaans' en/of 'gedurende een groot gedeelte van de dag' invult.

Resumé

Met het door de gemeente Amsterdam in kaart gebrachte gebruik van de kerk op Ruigoord en de beoogde planologisch beperking tot dat gebruik kan goed worden beargumenteerd dat in dit geval aan de uitgangspunten van het eerdere Advies is voldaan.[11] Daarmee kan geconcludeerd worden dat met het door de gemeente beschreven en via de planregels als zodanig beperkte gebruik het redelijk is om te concluderen dat het kerkgebouw op Ruigoord niet als kwetsbaar gebouw wordt aangemerkt maar als beperkt kwetsbaar gebouw.

---

[6] Tot maximaal 350 personen bij voorstellingen.
[7] Door de gemeente Amsterdam wordt opgemerkt dat genoemde aantallen personen inclusief personeel/ vrijwilligers zijn en de aanwezigen voldoende zelfredzaam zijn.
[8] Door de gemeente Amsterdam wordt opgemerkt dat er tijdens het evenement is extra aandacht is voor snelle ontruiming in het geval van incidenten.
[9] AbRvS 16-3-2016, ECLI:NL:RVS:2016:709.
[10] B. Beperkt kwetsbare locaties
Een locatie voor:
a. recreatief nachtverblijf voor ten hoogste 50 personen;
b. sport, spel of recreatief dagverblijf, met uitzondering van locaties waar doorgaans een groot aantal personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig is; of
c. evenementen in de open lucht voor minder dan 5.000 personen.
[11] Ondersteunend hieraan is dat de totale tijdsduur waarin de kerk wordt gebruikt voor kortdurende activiteiten of incidentele activiteiten waarbij meer dan 50 personen aanwezig zijn, beperkt is tot 20% van de dagen in een jaar / 4,6% van het aantal uren in een jaar.

Bijlage: Gebruik Kerk Ruigoord: Kortdurend en incidenteel gebruik

Regulier gebruik – activiteiten van korte duur (vgl. 1.b. in de hoofdtekst)

0-4 uur, >50	Aantal uur	Aantal dagen/jr	
Huwelijken	24	6	
Uitvaarten	8	2	
Kinderprogramma	16	4	
Gebruik door Haven	16	4	
Sociaal/maatschappelijk/onderwijs	32	8	
Seizoensvieringen	32	8	
Theater	20	10	
Uren per jaar	**148**	**42**	**dagen per jaar**

Incidenteel gebruik – festivals (vgl. 2 in de hoofdtekst)

Festivals	Aantal uur	Aantal dagen/jr	
Vurige Tongen	12	2	
Landjuweel	28	4	
Solstice	8	1	
Georgie's	16	2	
Wisselend programma	18	3	
Uren per jaar	**82**	**12**	**dagen per jaar**

Incidenteel gebruik – grote bijeenkomsten (vgl. 2 in de hoofdtekst)

4+ uur, >50	Aantal uur	Aantal dagen/jr	
Maanvieringen	64	8	
Healing Event	12	2	
Reggae	12	2	
Psytrance	40	5	
Queer	24	3	
Uren per jaar	**152**	**20**	**dagen per jaar**